

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

თოლორდავა თამარი

ჩინეთის სამხედრო სტრატეგია და მისი რეალიზაციის
ინსტრუმენტები - სამხრეთ ჩინეთის ზღვის უსაფრთხოების
დილემის ფორმატში

სამაგისტრო ნაშრომი შესრულებულია კონფლიქტების ანალიზისა და
მართვის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

ნაშრომის ხელმძღვანელი: ვახტანგ მაისაია

პოლიტიკის მეცნიერებათა დოქტორი

თბილისი 2017

ანოტაცია

სამაგისტრო ნაშრომი ეხება ჩინეთის სამხედრო სტრატეგიას და მისი რეალიზაციის ინსტრუმენტებს - სამხრეთ ჩინეთის ზღვის უსაფრთხოების დილემის ფორმატში.

ნაშრომში განხილული იქნება ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოლიტიკური, ეკონომიკური და სამხედრო სწრაფვები და გზა, რომელსაც ის ამ კომპონენტების შეჯერებით გადის რეგიონული ლიდერობიდან მსოფლიო ლიდერობისკენ. ჩინეთის სამხედრო სტრატეგია და ხელოვნური კუნძულების მშენებლობა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონში იქნება თემის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი. ნაშრომში წარმოდგენილია ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მიერ გამოყენებული სტრატეგიის რეალიზაციის ინსტრუმენტები ეკონომიკურ, პოლიტიკურ-იდეოლოგიურ თუ სამხედრო ჭრილში, რაც საშუალებას მოგვცემს დავინახოთ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მიერ აღებული გეზი.

China's military strategy and its implementation tools – of the South China Sea security dilemma format.

The paper will focus on the political, economic and military aspirations of the People's Republic of China and the way in which it compares these components from regional leadership to world leadership. China's military strategy and construction of artificial islands in the South China Sea region will be the most important part of the Paper. The paper describes the tools of realization of the strategy used by the People's Republic of China in economic, political, ideological or military context, which will allow us to see the path taken by the People's Republic of China.

Keywords: South China Sea; China; Artificial islands; People's Republic of China;

სარჩევი

1. შინაარსი -----	5 გვ
2. შესავალი -----	7 გვ
2.1 საკითხის აქტუალობა/კვლევის მოტივაცია -----	7 გვ
2.2 გამოკვლევის პროგრამა/მეთოდოლოგია -----	8 გვ
2.3 კვლევის მიზანი -----	8 გვ
2.4 კვლევის ამოცანები -----	8 გვ
3. თავი 1. ჩინეთი - გზა რეგიონული ლიდერობიდან მსოფლიო ლიდერობისკენ -----	10 გვ
3.1 ჩინეთი - პოლიტიკურ ასპარეზზე -----	10 გვ
3.2 ჩინეთი - ეკონომიკურ რბოლაში -----	12 გვ
3.3 ჩინეთის სამხედრო პოტენციალი -----	17 გვ
3.4 ძალთა ბალანსი რეგიონში -----	24 გვ
4. თავი 2. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისი/დილემა -----	30 გვ
4.1 რეალური ვითარება -----	30 გვ
4.2 კონფლიქტის რუკა -----	48 გვ
5. დასკვნა -----	49 გვ
5.1 კვლევის შედეგები -----	49 გვ
6. გამოყენებული ლიტერატურა -----	56 გვ
7. დანართი -----	59 გვ

1. შინაარსი

აღმოსავლეთ აზიის ოკეანის წყლების სტრატეგიული მნიშვნელობა ბოლო წლებში იზრდებოდა. ამ საზღვაო სივრცის სტრატეგიული ღირებულების გაზრდის ძირითად ფაქტორებს წარმოადგენს: (1) ოკეანის ენერგორესურსების ხელმისაწვდომობა, (2) სამხრეთ ჩინეთის ზღვის ტერიტორიულ კონფლიქტები და (3) საზღვაო სამხედრო ძალაუფლების გაზრდა ქვეყნების მიერ რეგიონი. რეგიონის ბევრმა ქვეყანამ, მათ შორის ჩინეთმა, საზღვაო ძალაუფლების განმტკიცებისკენ მიმართა ძალისხმევა.

სამხრეთ ჩინეთის ზღვის პრობლემა რთულია როგორც სამართლებრივად ისე პოლიტიკურად, განსაკუთრებით რთული კი მისი მოგება-მოგების სტრატეგიის, ანუ თანამშრომლობით მოგვარებაა. აზიაში აშშ-ის და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის გეოპოლიტიკური კონფლიქტის გააქტიურება წარმოქმნის კომპლექსურ და რთულ პრობლემებს, რომლებიც მეცნიერთა აზრით არის ძალიან სასარგებლო ლიანდაგი, რომელიც ზომავს ამერიკის ძალაუფლების ლიმიტს და პოტენციალს აზიური პრობლემების მოგვარებისას. (გვ.108. Jihyun Kim, Territorial Disputes in the South China Sea, Implications for Security in Asia and Beyond, summer 2015)

ნაშრომში საუბარია ჩინეთის მიერ შემოთავაზებულ ახალ იდეოლოგიაზე, რითაც ის პირდაპირ უპირისპირდება დასავლეთს და აშშ-ს, კერძოდ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა თავს მესამე სამყაროს წარმომადგენლად გვაცნობს და ხაზს უსვამს ყველა სახელმწიფოს უფლებას, იქნება ის დიდი თუ პატარა, დასავლური თუ აღმოსავლური, მდიდარი თუ ღარიბი, დემოკრატიული თუ ავტორიტარული, თანაბარი, უპრეცედენტო სუვერენიტეტის ქონის შესახებ. ყველას უნდა ჰქონდეს უფლება დანერგოს საკუთარი მართვის სისტემა, მიუხედავად იმისა შეესაბამება თუ არა ის დასავლურ სტანდარტებს.

თემაში მოცულობითი ადგილია დათმობილი ჩინეთის ეკონომიკურ როლს გლობალურ სივრცეში. ჩინეთის „ერთი გზა -ერთი სარტყლის“ ინიციატივა, რომელიც აზიის საინვესტიციო ბანკთან ერთად ნახევარ მსოფლიოს აერთიანებს დიდ საფრთხეს წარმოადგენს როგორც აშშ-სთვის, ასევე სრულიად მსოფლიოსთვის, ვინაიდან ერთ-ერთი გზა, რომელიც გადის სამხრეთ ჩინეთის რეგიონზე თავისთავში

მოიცავს ფლოტებისთვის მომსახურების სერვისის მიწოდებას ხელოვნური კუნძულების დახმარებით, ავტომატურად აიძულებს ნახევარ მსოფლიოს ცნოს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სუვერენიტეტი სპრატლის კუნძულსა და U-line-ის (nine dash line) ტერიტორიაზე, რაც ნიშნავს იმას, რომ მსოფლიო საზღვა ტვირთბრუნვა დამოკიდებული იქნება ერთ სახელმწიფოზე და სმიტის უხილავი ხელი, რომელიც მართავს საბაზრო ეკონომიკას, მარტივად გახდება ყველასთვის ხილული.

ნაშრომში საუბარი იქნება ჩინეთის სამხედრო პოტენციალზე და მზარდ საშიშროებაზე, რაც ხელოვნური კუნძულების მშენებლობით გამოიხატება. ნაშრომში ფართოდაა განხილული სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისის საკითხი და ჩინური მხარის არგუმენტები სუვერენიტეტთან დაკავშირებით. ნაშრომში წარმოდგენილია საუკუნეს საქმედ წოდებული ფილიპინები-ჩინეთის ქეისი.

სამაგისტრო ნაშრომი გვთავაზობს არსებული კონფლიქტის რუკას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია საკითხში გარკვევისთვის, ხოლო თემის დასკვნით ნაწილში წარმოდგენილი იქნება რეკომენდაციები.

2. შესავალი

2.1 საკითხის აქტუალობა/კვლევის მოტივაცია

სამხრეთ ჩინეთის ზღვა და ჩინეთის საკითხი არასდროს ყოფილა ისეთი აქტუალური როგორც დღეს არის. ეკონომიკური ზრდის ტემპი, გაეროს რიგი დარღვეული კონვენციები და ტიტანურად მზარდი შეიარაღება ჩინეთის მხრიდან უამრავი მკვლევარის ყურადღებას იქცევს. საზოგადოება ყოველთვის ინტერესდება ისეთი მოვლენებით, რომლებიც უკავშირდება საერთაშორისო სისტემების ცვლილებას და გარკვეული სახელმწიფოების წინ წამოწევას. ჩვენ თვალს ვადევნებთ 21-ე საუკუნეში როგორ იცვლება საერთაშორისო სისტემა უნიპოლარულიდან მულტიპოლარულსკენ და ამის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი მიზეზის სახელწოდება არის ჩინეთი.

სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონი დღეს არის საერთაშორისო გავლენების ტურბულენტური ზონა, სადაც ძალიან დიდი ძალები ხვდებიან ერთმანეთს პირისპირ. ეს არის რეგიონი სადაც ვხვდებით ამერიკის შეერთებული შტატების ეროვნულ ინტერესებს, ჩინეთის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან ინტერესებს, რუსეთის, გაეროს და სხვა დიდი მოთამაშეების ინტერესებს, რომლებიც დაპირისპირებაში მოდიან ერთმანეთთან.

კონფლიქტოლოგიისთვის უმნიშვნელოვანესია იკვლიოს აღნიშნული გრავიტაციული გარემო და დაადგინოს კონფლიქტის მიზეზები, მხარეთა პოზიციები, მიზნები და გზა საითაც მიემართება ეს დავა, ვინაიდან ეს არის კონფლიქტი, რომლის გლობალურობა საგანგაშოდ სახიფათოა მთელი მსოფლიოსთვის.

საქართველოში ძალიან ცოტა არის დაინტერესებული აღნიშნული საკითხით, რაც ასევე არის ძალიან ცუდი, ვინაიდან აღსანიშნია ის ფაქტი, რომ საქართველო არის „ერთი გზა - ერთი მარშრუტის“ პროექტის წევრი, ასევე აშშ სტრატეგიული პარტნიორი და რუსეთის მიერ ოკუპირებული ქვეყანა, რომელიც ავტომატურად იქნება ჩათრეული კონფლიქტში მისი უფრო მეტად ესკალაციის შემთხვევაში. ეს არის ის გარემოებები, რაც გახდა მოტივატორი შექმნილიყო ეს ნაშრომი.

2.2 გამოკვლევის პროგრამა/მეთოდოლოგია

კვლევის დროს გამოყენებულ იქნა თვისებრივი კვლევის მეთოდი, კერძოდ დისკურსის ანალიზი, რომლის დროსაც მოხდა სხვადასხვა მკვლევარის წიგნების, კვლევითი და გონითი ცენტრების ანგარიშებისა და კვლევების დაშვებების გამოყოფა და შედეგების ანალიზი. კვლევაში გამოყენებულია ასევე ქეის სთადი (კონკრეტული შემთხვევებით კვლევა), როგორცაა „ერთი გზა -ერთი სარტყლის“ ეკონომიკური პროექტის და სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისი.

2.3 კვლევის მიზანი

კვლევის დასაწყისში არსებობს მოსაზრება, ერთგვარი ჰიპოთეზა აღნიშნულ თემასთან დაკავშირებით, რომ ჩინეთი რეგიონული ლიდერობიდან გზას იკაფავს მსოფლიო ლიდერობისკენ. კვლევის მიზანიც არის შემდეგი, რომ დადგინდეს ჩინეთის ამბიციების სიმაღლე, რათა ზოგადი სურათი დავინახოთ იცვლება თუ არა საერთაშორისო სისტემა თუ ჩინეთი რჩება ისევ რეგიონულ მოთამაშედ. გამომდინარე იქიდან, რომ ჩინეთის მიერ გაცხადებულ მის ინტერესის სფეროებში შედის ევრაზია, აფრიკა და ლათინური ამერიკა, სავარაუდოა, რომ ჩინეთი, განვიტარების მსგავსი ტემპებით აღარ დასჯერდება რეგიონული ლიდერის სტატუსს. კვლევის მიზანიც სწორედ ეს არის, რომ დაადგინოს, რამდენად შეესაბამება ეს ყოველივე რეალობას.

2.4 კვლევის ამოცანები

იმისთვის, რომ კვლევის მიზანი მიღწეული იქნეს და დადგინდეს ჩინეთის მისწრაფებები საჭიროა რამოდენიმე ამოცანის შესრულება. კვლევის ამოცანაა დაადგინოს რამდენად არის ჩინეთი სამხედრო კუთხით მზად შეეჭიდოს მსოფლიო ლიდერის სტატუსს, მეორე ამოცანას წარმოადგენს დადგინდეს რა მასშტაბებით და ტემპით იზრდება ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ეკონომიკა და რა გავლენები აქვს ამ ყოველივეს საერთაშორისო საზოგადოებაზე და მესამე ამოცანაა დანახვადი გახდეს

ჩინეთის პოლიტიკური ამბიციები და რამდენად არის მზაობა მსოფლიო სუპერ-ძალებთან დაპირისპირების.

ეს სამი ამოცანა დაგვანახებს მთლიან სურათს მიდის თუ არა ჩინეთი დასახული მიზნისკენ.

3. თავი 1. ჩინეთი - გზა რეგიონული ლიდერობიდან მსოფლიო ლიდერობისკენ

3.1 ჩინეთი - პოლიტიკურ ასპარეზზე

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა საკუთარ თავს წარმოადგენს როგორც მესამე სამყაროს წარმომადგენელი, რომელსაც გააჩნია დამოუკიდებელი საგარეო/საერთაშორისო სამშვიდობო პოლიტიკა. მესამე სამყარო - ამ ტერმინის უკან ჩინეთის სწავლულები გულისხმობენ იმ ფაქტს, რომ ქვეყანა არის ღარიბი და განვითარებადი, ასევე ის არ წარმოადგენს არცერთი „სუპერ ძალის“ ბლოკს, როგორც იქმნება ხოლმე ამერიკის შეერთებული შტატების ირგვლივ, ან როგორც იყო სოციალისტური ბანაკი საბჭოთა კავშირის მსგავსად. „დამოუკიდებლობა“ ნიშნავს იმას, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა არ აყენებს თავს რომელიმე დიდი ძალის გვერდით, იგი ცდილობს დამოუკიდებლად განვითარდეს და აშენოს მშვიდობა (გვ.1. Principles of China's Foreign Policy. ASIA FOR EDUCATORS. Colombia University. 2009).

ჩინეთის საგარეო პოლიტიკურ საკითხებზე გადაწყვეტილებები მიიღება ხუთ ძირითად პრინციპზე დაყრდნობით:

- სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის პატივისცემა
- ორმხრივი თავდაუსხმელობის პატივისცემა
- ერთმანეთის შიდა საქმეებში ჩაურევლობა
- თანასწორობა და ორმხრივი სარგებელი
- მშვიდობიანი თანაცხოვრება

5 ძირითადი პრინციპი, რითაც დღეს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა წარმართავს საკუთარ საგარეო ურთიერთობებს, მიღებულ იქნა ჯერ კიდევ 1954 წელს, როდესაც ჩინეთი, კომუნისტური მთავრობით სათავეში, ცდილობდა აზიის არაკომუნისტურ ქვეყნებთან ურთიერთობის დალაგებას (გვ.1. Andrew J. Nathan, Chinese politics. Columbia University. 2009).

დღეს, ეს ხუთი პრინციპი კვლავ ემსახურება სასარგებლო მიზანს, რითაც ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა ამერიკული კონცეფციის ალტერნატივას, ახალი ტიპის მსოფლიო წესრიგს სთავაზობენ მსოფლიოს. ამერიკული სტანდარტი - სადაც საერთაშორისო წყობა და რეჟიმები ხშირად ასახავს ამერიკის შეერთებული შტატების ღირებულებებს და ინტერესებს, ზღუდავენ სუვერენული სახელმწიფოს უფლებებს შექმნან, განავითარონ ან გაყიდონ მასობრივი განადგურების იარაღი, დაიცვას ადამიანის უფლებები, განახორციელოს მერკანტილისტური და მარეგულირებელი ეკონომიკური პოლიტიკა, რომელიც ხელს უშლის თავისუფალ ვაჭრობას და ზიანს აყენებს გარემოს. ჩინეთის მიერ შემოთავაზებული ალტერნატიული ხედვა ხაზს უსვამს ყველა სახელმწიფოს უფლებას, იქნება ის დიდი თუ პატარა, დასავლური თუ აღმოსავლური, მდიდარი თუ ღარიბი, დემოკრატიული თუ ავტორიტარული, თანაბარი, უპრეცედენტო სუვერენიტეტის ქონის შესახებ. ყველას უნდა ჰქონდეს უფლება დანერგოს საკუთარი მართვის სისტემა, მიუხედავად იმისა შეესაბამება თუ არა ის დასავლურ სტანდარტებს. კიდევ ერთი შეთავაზება ასეთი სისტემისთვის არის „მრავალფეროვნება“, რომელიც პასუხობს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მმართველობის ხუთ ძირითად პრინციპს, და რომლითაც აიხსნება ის, თუ რატომ არ უნდა შეეძლოს ამერიკის შეერთებულ შტატებს სუსტ ქვეყნებში თავისი ღირებულებების დაწესება. ამდენად, ძირითადი პრინციპი, რომლითაც ჩინეთი გამოდის საერთაშორისო ასპარეზზე და აწარმოებს საერთაშორისო ურთიერთობებს ქვეყნებთან, არის სუვერენიტეტი, რომ არცერთ სახელმწიფოს არ აქვს უფლება ჩაერიოს სხვა სახელმწიფოს შიდა საქმეებში (Robert S. Ross, *The Great Wall and Empty Fortress: China's Search for Security*).

ჩინეთის პოზიციიდან გამომდინარე ის არ ცდილობს ჰეგემონიის ხელში ჩაგდებას, ჰეგემონია 1960-იანებში საბჭოთა კავშირის და მისი ექსპანსიონიზმის მთავარი კოდი იყო. დღეს ჩინეთი იგივე ტერმინს იყენებს იმის აღსაწერად რასაც აკეთებს ამერიკის შეერთებული შტატები ამერიკული ნების აღსრულების სახით სხვა ქვეყნებზე, იქნება ეს ვაჭრობის პრაქტიკა, იარაღის გავრცელება თუ ადამიანის უფლებები. ჩინეთი ამშვიდებს მის შედარებით პატარა მეზობელ ქვეყნებს, რომ მისი მზარდი ეკონომიკა და სამხედრო პოტენციალი არასდროს იქცევა რეგიონული დაშინების იარაღად მის

ხელში (W. W. Norton, The Great Wall and the Empty Fortress. New York. 1997), თუმცა მისი სამეზობლო კონფლიქტები სხვა რამეზე მეტყველებს.

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა ყოველ კონფლიქტზე გამოდიოდა ერთი წინადადებით, რომ დავა უნდა მოგვარდეს მოლაპარაკებით. ეს იყო მათი პოზიცია ერაყისა და ირანის ომის დროს, იგივე პოზიცია გააჩნდათ ისრაელისა და არაბული სამყაროს დაპირისპირების დროს, ჩრდილოეთ და სამხრეთ კორეის და ყოფილი იუგოსლავიის კონფლიქტის დროს. U.N.- ის (გაერო) სხდომებზე ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა ხშირად თავს იკავებს ან საერთოდ არ აძლევს ხმას ინტერვენციებს და მსგავსი უხეში გზების გამოყენებას, იქნება ეს სამოქალაქო ომის დასრულება, ტერორიზმის შეჩერება თუ რაიმე სხვა მსგავსი დონის საკითხი. ჩინეთის, როგორც გაეროს უშიშროების საბჭოს მუდმივი წევრის უარყოფითი ხმა წარმოადგენს ვეტოს, რითაც იგი ხშირად ანაწყენებს რეზოლუციის მომხრე ქვეყნებს.

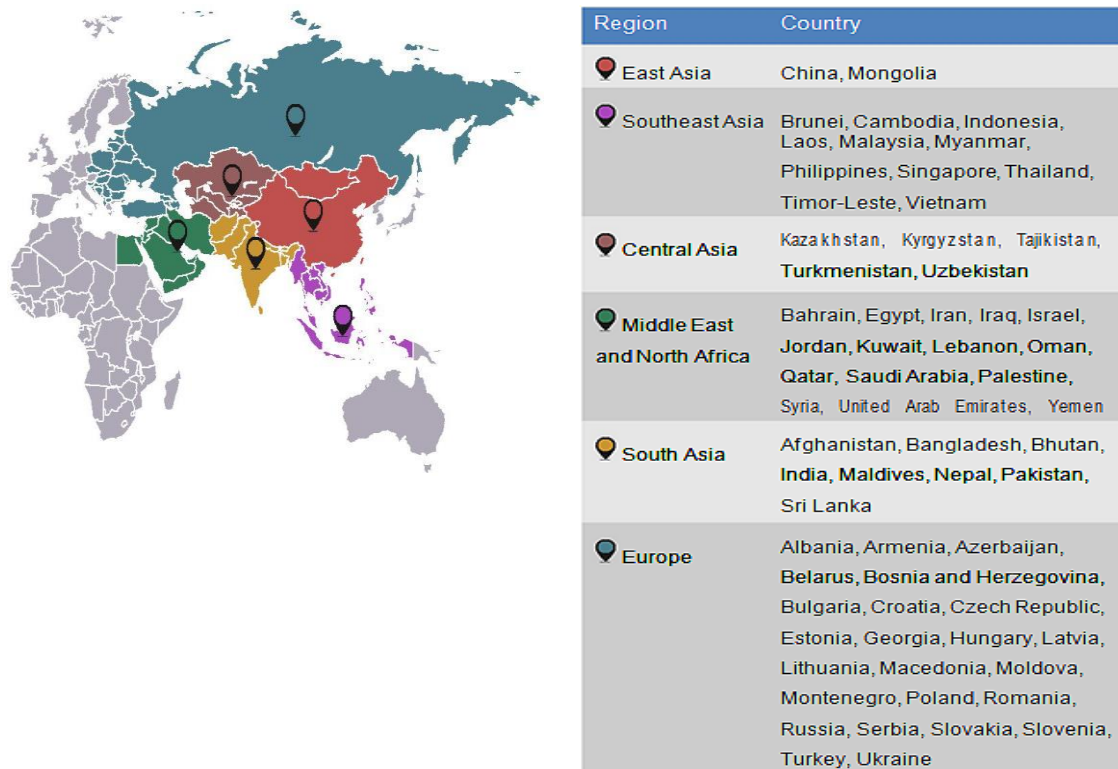
რა თქმა უნდა, ეს კარგად გამოხატული მორალური პრინციპები არ ნიშნავს იმას, რომ ჩინეთის საგარეო ურთიერთობები არ არის რეალისტური ან სტრატეგიული. ხშირ შემთხვევაში აღნიშნული პრინციპები რეალურად შეესაბამება ჩინეთის სტრატეგიას, განსაკუთრებით იმ აქტორებთან მიმართებაში, რომლებიც შორს იმყოფებიან ჩინეთიდან, როგორცაა აფრიკა, ლათინური ამერიკა და ა.შ, თუმცა როდესაც საქმე მათ რეგიონს ეხება, ჩინეთის პოლიტიკა და რიტორიკა ხდება მეტად მოქნილი და მორგებადი.

3.2 ჩინეთი - ეკონომიკურ რბოლაში

ჩინეთი 1970-იან წლებში ცენტრალურ და დაგეგმილ დახურულ ეკონომიკურ მოდელზე გადავიდა. მას შემდეგ, რაც 1978 წელს ბაზრის რეფორმების ინიცირება დაიწყო, აზიის გიგანტმა ეკონომიკური ზრდის ყოველწლიური 10%-იანი მაჩვენებელი მიიღო, რის შედეგადაც ნომერი 2 ეკონომიკა გახდა მსოფლიოში.

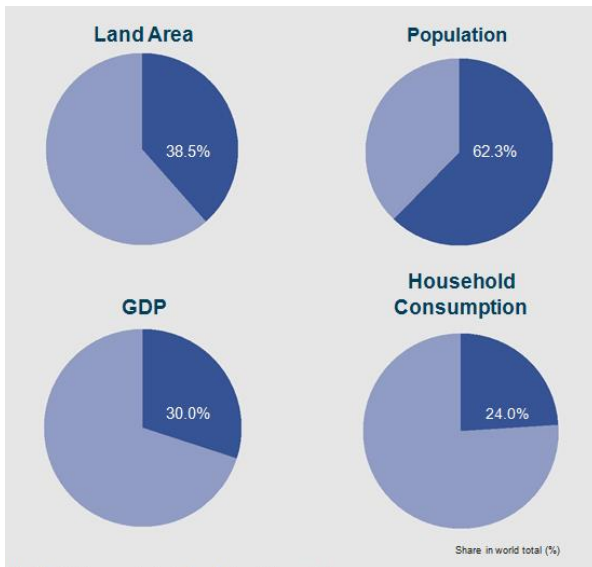
2015 წელს ჩინეთმა სააშკარაოზე გამოიტანა „ერთი სარტყელი-ერთი გზის“ ოფიციალური სამოქმედო გეგმა. ინიციატივაში საუბარი იყო 65 ქვეყანაზე (იხ.ცხრილი. 1.), რომელსაც მონაწილეობა უნდა მიეღო აღნიშნულ პროექტში.

(ცხრილი 1.)

ეს 65 ქვეყანა, რომელიც რომელიც მდებარეობენ „ერთი სარტყელი- ერთი გზის“ არეალში შექმნიან „ეკონომიკური თანამშრომლობის სფეროს“, რომელიც გადაჭიმულია დასავლეთ წყნარი ოკეანიდან ბალტიის ზღვამდე (გვ.1. The Belt and Road Initiative: 65 Countries and Beyond, FUNG BUSINESS INTELLIGENCE CENTRE, May 2016). გამოთვლების მიხედვით, ეს 65 ქვეყანა ერთობლივად ქმნის (იხ.ცხრილი. 2.) 62.3%, 30.0% და 24.0% მსოფლიო მოსახლეობას, მშპ-ს და სხვა.

(ცხრილი. 2.)

ჩინეთის აღნიშნული ეკონომიკური ინიციატივა არის უდიდესი პლატფორმა ყველა აქტორისთვის, ვისაც სურს წვლილი შეიტანოს გლობალური კავშირის განვითარებაში. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პრეზიდენტის, ქსი ჯიმპინის განცხადებით - „ინიციატივა ღიაა თანამშრომლობისთვის, იგი მოიცავს, თუმცა არ შემოიფარგლება, უძველეს აბრეშუმის გზას. ერთი სარტყელი- ერთი გზაა ღიაა ყველა ქვეყნის, საერთაშორისო თუ რეგიონალური ორგანიზაციებისთვის“. პრეზიდენტმა ქსი ჯიმპინმა მის არაერთ გამოსვლაში დააფიქსირა მისი პოზიცია, რომ აღნიშნული ინიციატივა არის მოგება-მოგების სტრატეგიაზე დამყარებული მომგებიანი პროექტი, რომელიც ემსახურება ჩინეთისა და სხვა ქვეყნების განვითარებას.

65 ქვეყნის გარდა, რომლებიც მონაწილეობენ ინიციატივაში, კიდევ 48 ქვეყანამ გამოთქვა სურვილი და დაინტერესება აღნიშნული პროექტის მიმართ, აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკის (AIIB) გაწვევრიანების გზით, რომელიც გულისხმობს ეკონომიკურ, ინფრასტრუქტურულ და სხვა მრავალი ფორმის თანამშრომლობას ჩინეთთან. (იხ.დანართი)

The Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) - აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკი დაარსების იდეა შემოთავაზებულ იქნა 2013 წელს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მიერ, რომლის განხორციელებაც 2014 წლის ოქტომბერში დაიწყო, როდესაც 22 ქვეყანამ ხელი მოაწერა ურთიერთგაგების მემორანდუმს - Memorandum of Understanding (MOU). 2015 წლის 31 მარტამდე წევრობის მსურველ ქვეყნებს უნდა წარედგინათ აპლიკაცია, რის შედეგადაც 57 ქვეყანა გახდა (AIIB)

აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკის წევრი. (იხ.დანართი)

57 ქვეყნიდან 37 არის აზიური ქვეყანა, ხოლო დანარჩენი 20 ევროპული, აფრიკული და ლათინო ამერიკული (იხ. ცხრილი. 3.). აზიის ინფრასტრუქტურის საინვესტიციო ბანკი ოფიციალურად ღიად 2016 წლის 16 იანვარს გამოცხადდა. (იხ.დანართი)(გვ.7. The Belt and Road Initiative: 65 Countries and Beyond, FUNG BUSINESS INTELLIGENCE CENTRE, May 2016)

AIIB-ის ხელისმომწერი 57 ქვეყანა.

(ცხრილი. 3.)

ავსტრალია	დანია	ინდონეზია	ლაოსი	ნიდერლანდები	კატარი
ავსტრია	ეგვიპტე	ირანი	ლუქსემბურგი	ახ.ზელანდია	რუსეთი
აზერბაიჯანი	ფინეთი	ისრაელი	მალაიზია	ნორვეგია	საუდ.არაბეთი
ბანგლადეში	საფრანგეთი	იტალია	მალდივები	ომანი	სინგაპური
ბრაზილია	საქართველო	იორდანია	მალტა	პაკისტანი	სამხ.აფრიკა
ბრუნეი	გერმანია	ყაზახსტანი	მონღოლია	ფილიპინები	სამხ.კორეა
კამბოჯა	ისლანდია	ქუვეითი	მეანმა	პოლონეთი	ესპანეთი
ჩინეთი	ინდოეთი	ყირგიზეთი	ნეპალი	პორტუგალია	შრი-ლანკა
შვედეთი	შვეიცარია	ტაჯიკეთი	ტაილანდი	თურქეთი	გ.ა.ე.
გაერთ.სამეფო	უზბეკეთი	ვიეტნამი			

2015 წლის 28 მარტს, ბოაოს ფორუმზე ჩინეთის ეროვნული განვითარებისა და რეფორმების კომისიამ, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრთან და ფინანსთა მინისტრთან ერთად წარადგინეს „ერთი სარტყელი - ერთი გზის“ სამოქმედო გეგმა. ფორუმზე გაჟღერებული იქნა, რომ - „ ერთი სარტყელი - ერთი გზის პროექტი მიზნად ისახავს ეკონომიკური ფაქტორების თანმიმდევრულ და თავისუფალ დინებას, რესურსების მაღალეფექტურ განაწილებას და ბაზრების „ღრმა“ ინტეგრაციას. პროექტი ემსახურება ერთი სარტყელი - ერთი გზის გასწვრივ მდებარე ქვეყნების ეკონომიკური პოლიტიკის კოორდინაციას, რაც ხელს შეუწყობს უმაღლესი სტანდარტების უფრო ფართო და ღრმა რეგიონალურ თანამშრომლობას.“ (გვ.8. The Belt and Road Initiative: 65 Countries and Beyond, FUNG BUSINESS INTELLIGENCE CENTRE, May 2016)

ეს ყოველივე კიდევ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობის განცხადებით ერთობლივად შექმნის ღია, ინკლუზიურ და დაბალანსებულ რეგიონული ეკონომიკური თანამშრომლობის არქიტექტურას, რომელიც სარგებელს მოუტანს ყველას.

პროექტ „ერთი სარტყელი - ერთი გზა“ გეოგრაფიულად საკმაოდ დიდი მანძილის დაფარვა აქვს (იხ.სურ.1.). სამოქმედო გეგმის თანახმად, სარტყელს ექნება სამი მარშრუტი, ხოლო გზას ორი.

(სურათი 1.)

აბრეშუმის გზის ეკონომიკური სარტყელი

- 4 ჩინეთი - ცენტრალური აზია - რუსეთი - ევროპა
- 5 ჩინეთი - ცენტრალური აზიის დასავლეთ აზია - სპარსეთის ყურე - ხმელთაშუა ზღვა
- 6 ჩინეთი - სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზია - სამხრეთ აზია - ინდოეთის ოკეანე

21-ე საუკუნის საზღვაო აბრეშუმის გზა

- ჩინეთის სანაპირო - სამხრეთ ჩინეთის ზღვა - ინდოეთის ოკეანე - ევროპა
- ჩინეთის სანაპირო - სამხრეთ ჩინეთის ზღვა - სამხრეთ წყნარი ოკეანე

ერთი სარტყელი - ერთი გზის სამოქმედო გეგმის პრეზენტაციის შემდეგ, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ქსი-მ თავის გამოსვლაში აღნიშნა, რომ კიდევ

60-მდე ქვეყანა გამოთქვამს ინტერესს პროექტში მონაწილეობასთან დაკავშირებით. (გვ.9. The Belt and Road Initiative: 65 Countries and Beyond, FUNG BUSINESS INTELLIGENCE CENTRE, May 2016). ჩინეთის ამ ეკონომიკურ ინიციატივას გააჩნია ასევე საკუთარი ხედვა პოლიტიკის, ინფრასტრუქტურის, ვაჭრობის, ფინანსებისა და ხალხის მიმართ, რაც 5 ძირითად ამოცანად შეიძლება ჩამოყალიბდეს:

- პოლიტიკის კოორდინაცია
- შესაძლებლობების განვითარება
- ვაჭრობისა და ინვესტირების ლიბერალიზაცია და ხელშეწყობა
- ფინანსური თანამშრომლობა

როგორც პროექტიდან ჩანს, სამხრეთ ჩინეთის ზღვა იქნება ერთ-ერთი მარშრუტის გამტარი, რაც კიდევ უფრო მეტად ართულებს სიტუაციას, ვინაიდან ათობით მონაწილე და კიდევ უფრო მეტი დაინტერესებული ქვეყანა იძულებული იქნება დაემორჩილოს ჩინეთის მიერ შემოთავაზებულ თამაშის პირობებს. გარდა იმისა, რომ ჩინეთმა წამოიწყო ძალიან დიდი ეკონომიკური ბრძოლა ყველა დანარჩენი აქტორის წინააღმდეგ, პროექტში გაერთიანდა 100-ზე მეტი ქვეყანა და რეალურად საქმე ეხება გლობალურ ეკონომიკურ რბოლას, რომელიც მიმართულია ჩინეთის პოზიციების გამყარებისკენ.

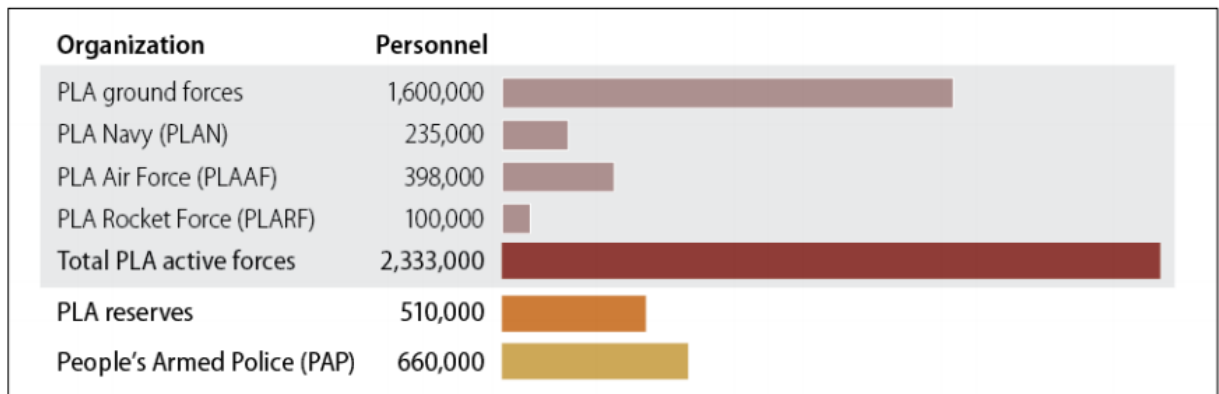
3.3 ჩინეთის სამხედრო პოტენციალი.

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სამხედრო ძალები მოიცავს სახმელეთო, საზღვაო,საჰაერო და სამხედრო პოლიციის ძალებს.

(ცხრილი. 4.)

Figure 1. Chinese Military and Security Personnel

Figures are approximate

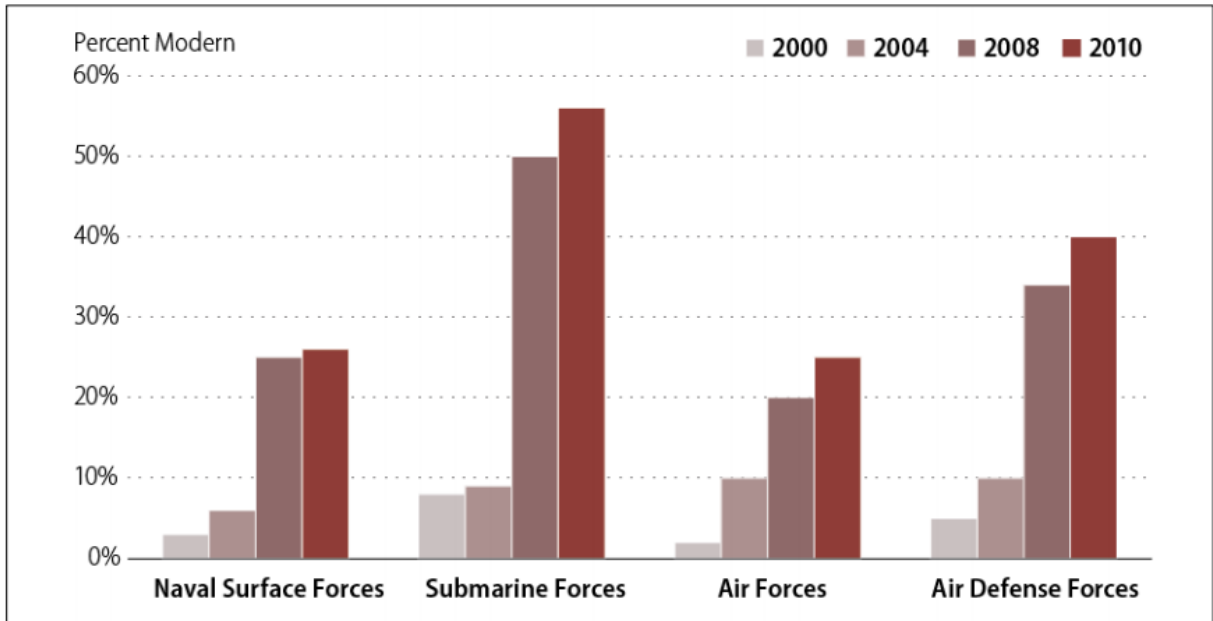

Source: *The Military Balance 2016*, International Institute for Strategic Studies (London: Routledge, 2016).

1,3 მილიარდიანი მოსახლეობით, აშშ-ის მოსახლეობაზე 4-ჯერ მეტი, ჩინეთს ჰყავს 2,3 მილიონიანი აქტიური სამხედრო მოხელე, დამატებით კი 1,1 მილიონი რეზერვისტი და პლიუს სამხედრო პოლიცია. ასევე სახალხო განმათავისუფლებელი არმია (PLA), რომელიც დღესდღეობით შემცირდა, თუმცა დაარსების მომენტში 1992 წელს შეადგენდა 3 მილიონზე მეტ აქტიურ სამხედრო მოხელეს. მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც რომ ჩინეთის ბოლო ორი ომი გამოირჩეოდა ხანმოკლეობით, 1979 წელს ვიეტნამთან და 1953 წელს კორეის ომი, რაც საფუძველს გვაძლევს იმის თქმის, რომ ჩინეთი არ ყოფილა ჩართულ ხანგრძლივ კონფლიქტში ბოლო პერიოდში.

(ცხრილი. 5.)

Figure 3. PLA Modernization by Type of Forces, 2000-2010

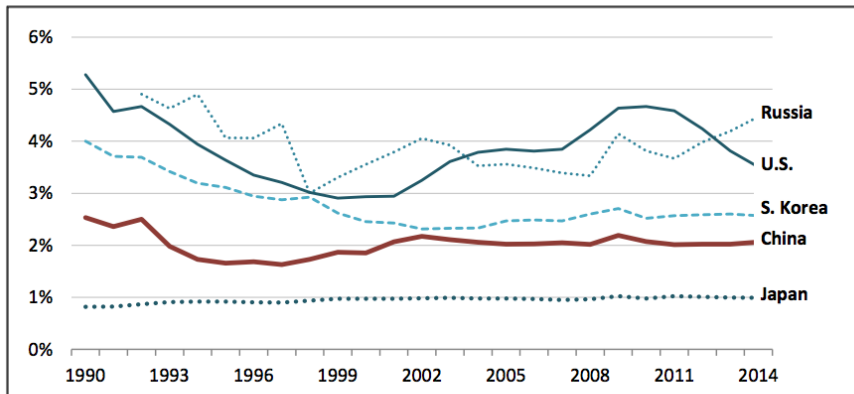
Source: 2011 DOD CMSD, p. 43.

Notes: The DOD report notes, "For surface combatants 'modern' is defined as multi-mission platforms with significant capabilities in at least two warfare areas. 'Modern' for submarines is defined as those platforms capable of firing an anti-ship cruise missile. For air forces, 'modern' is defined as 4th generation platforms (Su-27, Su-30,

უცხოური შეიქმნისა და საშინაო ინოვაციების კომბინაცია ხელს უწყობს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სამხედრო ძალის მოდერნიზაციის პროცესს.

(ცხრილი. 6.)

Figure 5. Percentage of GDP Spent on the Military
Comparison Among Major Asia-Pacific Countries

Source: Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) Military Expenditure Database.

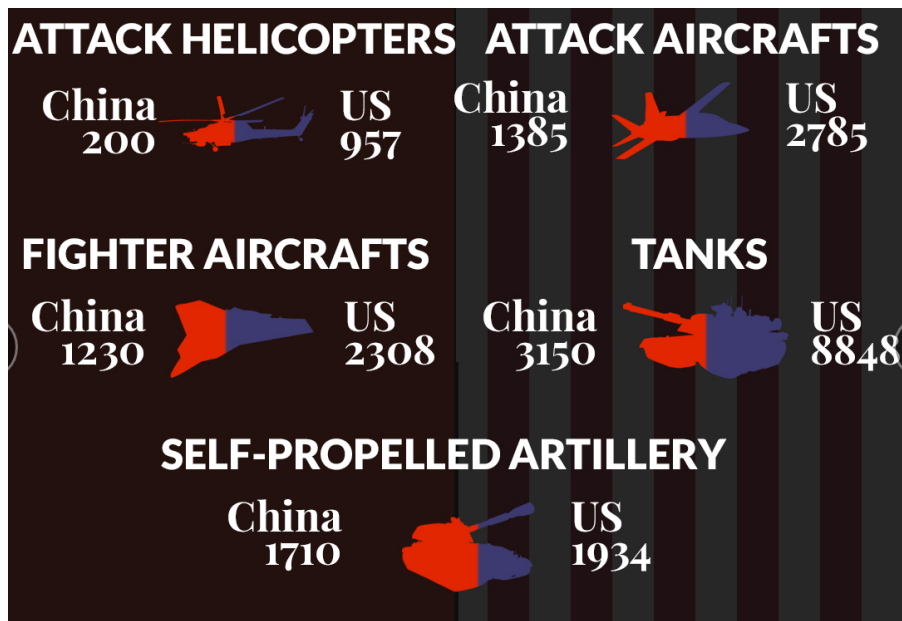
Notes: SIPRI uses its estimate of China's actual military spending, not the PLA's official budget.

ეს სქემა გვიჩვენებს, რომ ჩინეთი მუდმივად ხარჯავს მისი მშპ-ს 2%-ს თავდაცვაზე.

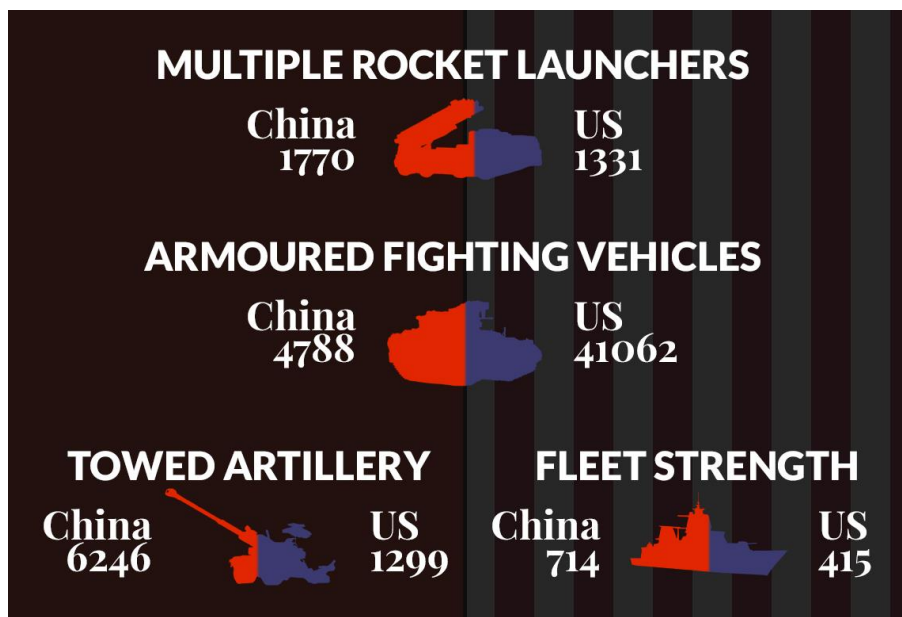
2017 წლის მონაცემებით ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ბიუჯეტის 7% თავდაცვაზე მოდის. რათქმაუნდა ჩინური სამხედრო პოტენციალი ჯერ კიდევ ბევრად დაბალია

ვიდრე ამერიკული, თუმცა ბევრი ჩინელი მკვლევარი საპირისპიროს ამტკიცებს, რომ ფაქტი და განცხადება ერთია, თუმცა რეალური მაჩვენებელი ბევრად მაღალია. ამ ფაქტის საპასუხოდ დონალდ ტრამპმა განაცხადა, რომ 2018 წლისთვის დაგეგმილ ბიუჯეტში 10% გაზრდის თავდაცვის ხარჯებს. რათქმაუნდა აღნიშნულმა განცხადებამ შემფოთება გამოიწვია, ვინაიდან ეს ყოველივე ძალიან ემსგავსება გამალებულ შეიარაღებულ რბოლას

(სურათი. 2.)

(სურათი. 3.)

ცხრილები კარგად აღწერს მსოფლიოში ნომერი 3 სამხედრო ძალის მოცულობას ციფრებში, თუმცა უფრო მეტი თვალსაჩინოებისთვის მოვიტანოთ სხვა პარამეტრებიც, კერძოდ ჩინეთი არის სწრაფად მზარდი სამხედრო ძალა რომელსაც აქვს მთელი რიგი ხელისშემწყობი ფაქტორი ამისთვის, რაც მდგომარეობს შემდეგში:

მოსახლეობა - 1,373,541,278

სამუშაო ძალა - 750,000,000

ბრძოლისუნარიანი მოქალაქე - 619,000,000

სამხედრო სავალდებულო ასაკს მიღწეული - 19,550,000

მთლიანი სამხედრო ადამიანური ძალა - 3,712,500

აქტიური სამხედრო ძალა - 2.260.000

რეზერვისტები - 1,452,500

ჩინურ სამხედრო ტექნიკაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს საჰაერო ძალას, რომელიც თანამედროვე სამხედრო ძალის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია.

მთლიანი საავიაციო ძალა -2,955

გამანადგურებელი ავიაცია - 1,271

შემტევი ავიაცია - 1,385

გადამზიდი ავიაცია - 782

წრთვნისთვის განკუთვნილი ავიაცია - 352

მთლიანად თვითმფრინავების რაოდენობა - 912

შემტევი თვითმფრინავები - 206

ჩინეთის უძლიერეს მხარეს წარმოადგენს სახმელეთო ტექნიკა, როგორცაა ძირითადი და მსუბუქი ტიპის ტანკები.

საბრძოლო ტანკები - 6,457

ჯავშნიანი შემტევი-სატრანსპორტო ტექნიკა - 4,788

თვითმავალი არტილერია - 1,710

საბუქსირო არტილერია - 6,246

რაკეტმტყორცნები/დამგეგმავები - 1,770

ჩინეთი აქტიურად ცდილობს სახმელეთო და საფაერო თავდაცვის პარალელურად განავითაროს საზღვაო თავდაცვა, რაც მისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია.

სრულად საზღვაო აქტივები - 714

ავიაციის გადამზიდი - 1

ფრეგატები - 51

გამანადგურებლები - 35

კორვეტები - 35

წყალქვეშა ნავები - 68

საპატრული გემები - 220

ჩინეთის სამხედრო ძალას, და არამხოლოდ, არსებობისთვის სჭირდება დიდი რაოდენობით ბუნებრივი რესურსები, განსაკუთრებით კი ნავთობი.

აწარმოებს ერთ დღეში (ბარელებში) – 4,189,000

მოიხმარს ერთ დღეში (ბარელში) – 10,120.000

რეზერვაციაში აქვს (ბარელში) – 25,000,000,000

ომში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს ლოჯისტიკა, კერძოდ საჭირო ადგილას საჭირო დროში გადაიყვანო ადამიანური თუ ტექნიკური რესურსი, სტრატეგიული მნიშვნელობისაა.

სამუშაო ძალა - 805,900,000

კომერციული საზღვაო ძალა - 2,030

ძირითადი პორტები/ტერმინალები - 15

საგზაო დაფარვა (კმ) – 3,860,800

სარკინიგზო დაფარვა (კმ) – 86,000

აეროპორტები - 507

ომი წარმოებს ერთი დიდი პრინციპით „ძალა ციფრებშია“, რაც უფრო ხელს მიღს ნახევარ მსოფლიოს ჩინეთის მზარდი ეკონომიკის შემყურეს. ფინანსები არის საძირკველი ომის წარმოების. ყველა მონაცემი მოცემულია აშშ \$-ში.

თავდაცვის ბიუჯეტი - 161,700,000,000

საგარეო ვალი - 983,500,000,000

უცხოური გაცვლა (ოქრო) – 3,092,000,000,000

ომში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს მდებარეობა და სტრატეგიული განლაგება, შესაბამისად შემდეგი ფაქტორი არის -გეოგრაფია.

სახმელეთო ფართობი (კვ.კმ) - 9,596,961

სანაპირო ზოლი (კმ) – 14,500

საერთო საზღვრები (კმ) – 22,457

ფარვატერები (კმ) – 110,000

(http://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=china)

ბირთვული სახელმწიფო, რომელიც ფლობს ძალიან დიდი რაოდენობის შეიარაღებას და სამხედრო ძალას, აქვს პრეტენზიები რიგ ტერიტორიებზე და ამას არგუმენტირებულად ასაბუთებს, არის მსოფლიოს ნომერი 2 ეკონომიკა და აქვს დედამიწაზე ყველაზე მზარდი ეკონომიკა, დიდ სამხედრო საფრთხეს წარმოადგენს როგორც ცალკეული ქვეყნებისთვის, ასევე მსოფლიო წესრიგისთვის, ვინაიდან მსგავსი მზარდი ძალა ყოველთვის მოითხოვს საკადრის გაზღვევას, რაც გამოიწვევს

გავლენების სფეროების ხელახალ გადანაწილებას, რაც ისტორიამ გვიჩვენა, რომ არასდროს ყოფილა უმტკივნეულო მსოფლიო მშვიდობისთვის.

3.4 ძალთა ბალანსი რეგიონში.

სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ინტენსიური კონკურენციის პერიოდში საზღვაო დამაბულობა იზრდება, თუმცა ურთიერთობები სავარაუდოდ კვლავ რჩება სამხედრო კონფლიქტის ზღვარს ქვემოთ. მიუხედავად იმისა, რომ თანამშრომლობა არის ყველა მხარის ოფიციალური პოზიცია, ჩვენ შეგვიძლია ველოდოთ ტაქტიკურ მანევრებს სამიტის შეხვედრებსა და სტრატეგიულ დიალოგებს რეგიონულ კონფერენციებზე.

(სურათი. 4.)

პირველად XVIII საუკუნის შემდეგ, აზია ხდება მსოფლიო ეკონომიკისა და მსოფლიო პოლიტიკის ლოკუსი. მთელს მსოფლიოში გლობალური ენერჯის თვალსაზრისით იქნება ეს მთლიანი შიდა პროდუქტის, მოსახლეობის დონე, თავდაცვის ხარჯები თუ ინვესტიციები ტექნოლოგიებში, აზია ჩამოართმევს პირველობას ევროპასა და ჩრ.ამერიკას 2030 წლისთვის. თავისმხრივ აზიაში გამორჩეული ადგილი უჭირავს ჩინეთს, რომელიც არის ყველაზე დიდი მამოძრავებელი გენერატორი, რომელიც ელვისებური სისწრაფით იზრდება და შეინარჩუნებს ამ ზრდის რიტმს.

Price water house Coopers-ის, მსოფლიოში ერთ-ერთი წამყვანი ფინანსური/საბუღალტრო ფირმის განცხადებით ჩინეთი ინდოეთი და სამხრეთ - აღმოსავლეთ აზია წარმართავენ მომავალში მსოფლიო ეკონომიკას. ინდონეზია გახდება 9-დან რიგით 4-ე ეკონომიკა მსოფლიოში, ხოლო ფილიპინები გადაინაცვლებს 20-ე ადგილას. რამდენადაც სამხედრო ძალის მნიშვნელობა დამოკიდებულია ეკონომიკურ დაწინაურებაზე, იმდენად იზრდება სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიისა და სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონის მნიშვნელობაც.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საზომი რეგიონში ძალთა ბალანსის არის დემოგრაფია. დღეს მსოფლიო არის 7 მილიარდი ადამიანის სახლი, თუმცა 2025 წლისთვის ეს რიცხვი მიაღწევს 8 მილიარდს და 2050 წლისთვის 9 მილიარდს. აღსანიშნავია, რომ ჩინეთის გამოკლებით მხოლოდ სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში ამ ეტაპზე ვხვდებით 633 მილიონ ადამიანს, ხოლო 2020 წლისთვის მათი ნახევარზე მეტი იქნება 30 წლამდე ასაკის, რაც ცალსახად მიუთითებს იმას რომ ეს რეგიონი გარდა იმისა რომ დემოგრაფიული გადასვლის 3-ე ფაზაში იმყოფება, გახდება მეტად მნიშვნელოვანი მსოფლიოსთვის, ვინაიდან მისი მზარდი ურბანული ბაზრები სავარაუდოდ სავსეა უფრო კარგად განათლებული და შუა კლასის წარმომადგენლებით.

ეს არ არის მხოლოდ ფული და ხალხი, ან უბრალო სტატისტიკური მონაცემები, ეს არის ის ძალა და გავლენა რასაც ფლობს სამხრეთ ჩინეთის ზღვა. მსოფლიო სავაჭრო გადაზიდვების ნახევარზე მეტი (5,3 ტრილიონი დოლარის ღირებულების) გადის სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე.

რობერტ კაპლანის მსგავსად ბევრი საუბრობს იმ ფაქტზე, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვა ჩინეთის იურისდიქციის ქვეშ უნდა იყოს, ისევე როგორც კარიბის კუნძულები ამერიკის, თუმცა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის მნიშვნელობა გაცილებით მეტია, ვიდრე კარიბის, თუნდა სამი მიზეზის გამო.

- 1) ოცდამეერთე საუკუნე უნდა ეფუძნებოდეს კანონის უზენაესობას და არა გავლენების სფეროებს, როგორც ეს იყო მეცხრამეტე საუკუნეში.
- 2) ASEAN- ის ეკონომიკა გაცილებით დიდია კარიბის ზღვისაზე.

3) სამხრეთ ჩინეთის ზღვა სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა გლობალური ეკონომიკისთვის, განსხვავებით კარიბის ზღვისგან (თუმცა ესპანურ-ამერიკული ომის შემდეგ და პანამის არხის გაჭრის შემდეგ ამ უკანასკნელმა საკმაოდ დიდი დატვირთვა შეიძინა).

სამხრეთ ჩინეთის ზღვა არ არის კარიბის ზღვის ანალოგია, ის გაცილებით მეტია, აშშ-ის თავდაცვის დეპარტამენტის 2015 წლის აზიის საზღვაო უსაფრთხოების სტრატეგიის თანახმად აზია-წყნარი ოკეანის გზების მნიშვნელობა არ არის გადაჭარბებული, ამის დასამტკიცებლად იმის ჩვენებაც კმარა, რომ ყოველწლიურად მსოფლიო საზღვაო ტვირთბრუნვის 30% ხორციელდება სულ მცირე და 15 მილიონზე მეტი ბარელმა ნავთობი გადის დღეში.

ჩინეთის სამხედრო მოდერნიზაცია რეგიონში სტაბილურობას არღვევს.

ყველა ზემოთ მოყვანილი ფაქტორი ხაზს უსვამს აზიის და აღნიშნული რეგიონის მზარდ სამხედრო მნიშვნელობას. აზიელები ახლა უფრო მეტს ხარჯავენ თავდაცვაზე, ვიდრე ევროპელები, ხოლო აზიის თავდაცვის ხარჯები იზრდება იმ დროს, როცა გლობალური სამხედრო ხარჯები მცირდება. The Stockholm International Peace Research Institute-ის მონაცემებით ზოგადად გლობალური სამხედრო დანახარჯები ერთი წლის განმავლობაში ოდნავ შემცირდა, აზია-წყნარი ოკეანის თავდაცვის ხარჯები კი 2014 წელს 5%-ით გაიზარდა. რეგიონული სამხედრო ხარჯებმა მთლიანობაში მიაღწია 439 მილიარდ დოლარს, ეს კი დამოკიდებულია იმ ფაქტზე, რომ ჩინეთი ინარჩუნებს 9,7%-იან ზრდის ტემპს. ეს დისბალანსი აწუხებს სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონის ქვეყნებს, კერძოდ, 2005 წლიდან ვიეტნამის თავდაცვის ხარჯები 128%-ით გაიზარდა. ეს ტენდენცია სავარაუდოდ გაგრძელდება ინდოეთთანაც, რომელმაც განაცხადა, რომ წლევეანდელი წლისთვის თავდაცვის ხარჯების 11%-იანი ზრდა დაფიქსირდა და იგივე კურსს ატარებს ინდონეზიაც.

ცხადია ამ გამალებულ სამხედრო რბოლაში მთავარი არბიტრი ჩინეთია, სწორედ ამიტომ 2009 წელს დაიწყო მუშაობა ამერიკულმა უსაფრთხოების ცენტრმა The Center for a New American Security (CNAS). რას ნიშნავს მსგავსი მილიტარიზაცია ჩინეთის მსოფლიოსთვის ამაზე Peter Navarro, აშშ-ის თავდაცვის დეპარტამენტი, სხვადასხვა ნაშრომები და ანგარიშები ხსნის.

- სახალხო განმათავისუფლებელი არმიის (PLA) რეალური ბიუჯეტი დღეს არის 200 მილიარდი დოლარი, რასაც ემატება ჩინეთის წლიური ზრდის 2% თავდაცვით ხარჯებზე. მიუხედავად იმისა, რომ ამერიკის თავდაცვის ხარჯები ბიუჯეტის 4%-ს შეადგენს, ის შეილება უკან მოიტოვოს ჩინეთმა რამდენიმე წელიწადში. ჩინეთს აქვს სტრატეგიული სიღრმე და მიწის ბაზები, საიდანაც გამომდინარეობს მისი სწრაფვა გახდეს მოწინავე საზღვაო ძალა.
- ჩინეთი აშენებს ბევრად უფრო ეფექტურ შესაძლებლობებს, რათა საბოლოოდ გააკონტროლოს საზღვაო და საჰაერო სივრცე, ასევე კიბერ და გარე სივრცე, სამხრეთ და მის გარშემო.
- nine-dash line-ის გასწვრივ ხელოვნური კუნძულების მშენებლობა არ არის მხოლოდ ამ ხაზის შემოფარგვლა, არამედ ის ემსახურება მეზობლების წინააღმდეგ ბერკეტების მოპოვებას და საერთაშორისო სამართალწარმოების დარღვევას.
- ჩინეთის ქმედებები შეიცავს სამ მხარეს, ეს არის ინფორმაციული, იურიდიული და ფსიქოლოგიური.

ეს არის ის ფაქტები, რასაც ხედავს გარე სამყარო.

ხელოვნური კუნძულები

ჩინეთის გააქტიურება რეგიონში ცალსახაა, ამას ადასტურებს ხელოვნური კუნძულების მშენებლობაც. 2014 წლის იანვრიდან ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ გაააქტიურა სპრატლის ათვისების გეგმა და დაიკავა მისი კუნძულები, კერძოდ: Fiery Cross Reef, Mischief Reef, Subi Reef, South Johnson Reef, Gaven Reef, Cuarteron Reef, and Hughes Reef, სადაც ჩინეთი აგრძელებს ხელოვნური კუნძულების მშენებლობას, მათ მილიტარიზაციას, შეჰყავს ჯარები, აგებს ნავსადგურებს და ამაგრებს საჰაერო ხომალდებს, სარადარო და სათვალთვალო სისტემებს. ეს ყოველივე აღაშფოთებს რეგიონის და სხვა სუპერ სახელმწიფოებს, ვინაიდან ცხადი ხდება რომ ჩინეთის მსგავსი მზადება ემსახურება nine-dash line-ის ტერიტორიულ და იურისდიქციულ მოთხოვნებს, რომელიც სამხრეთ ჩინეთის ზღვის 60-80% ფარავს.

2015 წლის აპრილის შუა რიცხვებში, ჩინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტრომ პირველად ახსნა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის ტერიტორიაზე ფართომასშტაბიანი

კუნძულების მშენებლობის მიზეზი. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის წარმომადგენელმა Hua Chunying-მა განაცხადა, რომ ჩინეთის „მოვლა-პატრონობითი სამუშაოების“ მიზანი იყო, პირველ რიგში, მათი ფუნქციების ოპტიმიზაცია, იქ არსებული პერსონალის საცხოვრებელი და სამუშაო პირობების გაუმჯობესება, უკეთესი ტერიტორიული სუვერენიტეტისა და საზღვაო უფლებების დაცვა, საზღვაო მეცნიერება და კვლევა, მეტეოროლოგიური დაკვირვება, გარემოს დაცვა, ნავიგაციის უსაფრთხოება, თევზჭერის განვითარება და სხვა. ასევე მის განცხადებაში ნათქვამი იყო, რომ კუნძულები დაცული იქნება საჭირო სამხედრო თავდაცვითი აღჭურვილობით. იმავე წლის მაისის ბოლოს სინგაპურში შანგრი-ლას დიალოგის დროს, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის წარმომადგენელმა ადმირალმა Sun Jianguo-მ გაიმეორა საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლის განცხადება კუნძულების ფუნქციასთან დაკავშირებით და დაამატა რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციისთვის ოკეანეთის კვლევითი სადგური Yongshu Jiao-ზე (Fiery Cross Reef) აშენდება საერთაშორისო საზოგადოების კეთილდღეობის მიზნით.

ადმირალ Sun-ის ეს განცხადება „საჭირო თავდაცვით აღჭურვასთან“ დაკავშირებით არ განმარტავს იმ ფაქტს, თუ რა შეილება ჩაითვალოს „საჭიროებად“, ჩინეთი არ საუბრობს ბევრს სპრატლის მილიტარიზაციაზე და მის რამდენიმე მიზეზი შეილება იყოს:

- ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას ურჩევნია ინფორმაცია არ გაასაჯაროს, ვინაიდან მოქმედებს სიტუაციურად.
- ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას ჯერ არ აქვს საბოლოო გადაწყვეტილება მიღებული.
- ან ორივე ერთად.

თევზჭერა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ბერკეტია ხელოვნური კუნძულების მშენებლობის პროცესში. ჩინეთის ხელისუფლება აცხადებს რომ კუნძულები ემსახურება თევზჭერი ხომალდების მომსახურებას, რაც კიდევ უფრო მყარად უდგამს ფესვებს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში, თუმცა თუ ამას დაემატება ის ფაქტიც, რომ უცხოური თევზჭერ ფლოტებსაც მოუწოდებთ ახლადშექმნილი კუნძულებისგან მომსახურების მიღება, ეს კიდევ უფრო

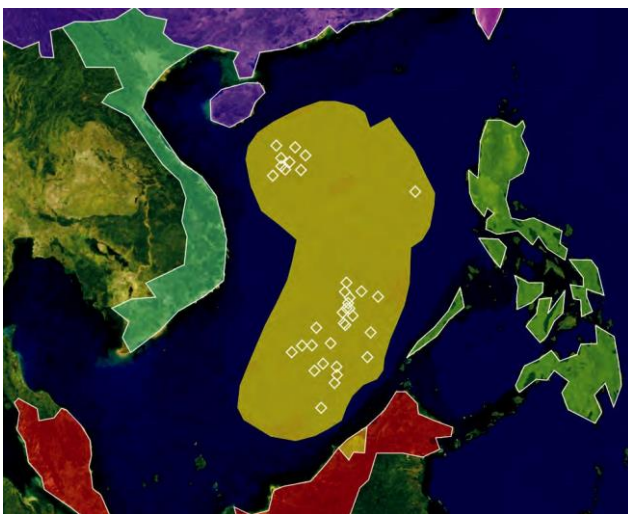
გააძლიერებს ჩინეთის სუვერენიტეტის მოთხოვნას აღნიშნულ რეგიონზე. აქვე დგას საშიშროება, რომ „ერთი გზა ერთი სარტყელის“ ერთ-ერთი მარშრუტის სამოქმედო გეგმაში ჩაიდოს საზღვაო ხომალდების ხელოვნურ კუნძულებზე მომსახურება და რიგი სერვისების მიწოდება, რაც პირდაპირ იქნება 100-ზე მეტი ქვეყნის მხრიდან ჩინეთის სუვერენიტეტის აღიარება სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რიგ კუნძულებზე, მათ შორის ხელოვნური კუნძულების მშენებლობის და მილიტარიზაციის პროცესის მხარდაჭერა.

4. თავი 2. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისი/დილემა.

4.1 რეალური ვითარება

ისტორია ყოველთვის თამაშობს მნიშვნელოვან როლს დავების გადაწყვეტის პროცესში, შესაბამისად საინტერესოა განვიხილოთ ყველა ის კრიტიკული თარიღი, რომელიც უკავშირდება სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისს სხვადასხვა ხელშეკრულებების, ბრძანებებისა თუ ქმედებების სახით. სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ორი სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი კუნძულია - სპრატლი და პარასელი, რომლის გამოც კონფლიქტს და დაპირისპირებას ხშირად ჰქონია ადგილი. საუკუნეების განმავლობაში ამ წყლებზე ბატონობის დამყარებას ბევრი სახელმწიფო ცდილობდა, XVII საუკუნეში აღნიშნული დავის განხილვა დაიწყო ევროპულმა სამართლის მკვლევარებმა, ხოლო მოგვიანებით მისი განხილვა და დამტკიცება დაიწყო ქვეყნებმა, რაც 1930 წელს, ჰააგის კონფერენციის დროს საერთაშორისო სამართლის მიერ მოხდა კოდიფიცირება. 1945 წელს, ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის ჰ.ტრუმენის მიერ იქნა შემოთავაზებული სანაპირო ზონების ფართო კონტინენტური შეღვის მინიჭების პრინციპი, რასაც მოჰყვა 1971 წელს 200 საზღვაოსნო მილის პრინციპის ექსკლუზიური სავაჭრო-ეკონომიკური ზონის იდეის შემოთავაზება (გვ.3-4, An international history of the dispute in the south chine sea, Stein Tonnesson, 16 march 2001), რამაც გარკვეულწილად თითქოს შეაჩერა პროცესი.

(სურათი. 5.)

სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ორი სადაო საკითხი იკვეთება, პირველი ეს არის პარასელის კუნძულები, რომელზეც პრეტენზიას აცხადებს ჩინეთი, ტაივანი და ვიეტნამი, ხოლო მეორე საკითხი ეხება სპრატლის კუნძულებს, რომელზეც პრეტენზიას აცხადებს ჩინეთი და ASEAN-ის წევრი ქვეყნები ბრუნეი, მალაიზია, ფილიპინები და ვიეტნამი. სანამ ჩინეთს სჯერა, რომ ამერიკა გამომდინარე იქიდან რომ არ არის ამ რეგიონის წარმომადგენელი, ვერ ჩაერევა დავაში, მანამ შეერთებული შტატები ცდილობს საკუთარი კომერციული თუ სამხედრო ინტერესებიდან გამომდინარე, აღნიშნულ რეგიონში მარშუტებზე გავლენის შენარჩუნებას.

სამხრეთ ჩინეთის ზღვა არის ერთ-ერთი ოკეანის იმ ტერიტორიებიდან, რომელიც გამოირჩევა თავისი ბუნებრივი და არაბუნებრივი სიმდიდრით, რომელიც შეიძლება ითქვას ჩინეთის და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზის ქვეყნებში, მნიშვნელოვან და ობიექტურ საფუძველს აყალიბებს მათი ეკონომიკური თუ ეროვნული შესაძლებლობების განვითარების მიმართულებით. როგორც აღინიშნა, ზღვას გააჩნია როგორც ბუნებრივი, ასევე არაბუნებრივი სიმდიდრე, რაც გადის რბილი ძალის კატეგორიაში - ეს არის მისი გეოსტრატეგიული მდებარეობა (გვ.2. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013). თავად ზღვა მდიდარია რესურსებით, რომელიც შეილება კლასიფიცირდეს ორ სახეობად: ბუნებრივი რესურსები და სოციალური რესურსები. ნიშანდობლივია, რომ საზღვაო რესურსებს გააჩნია ორი მხარე, ნაციონალიზაცია - გარკვეული ქვეყნის ექსკლუზივი იგივე და ინტერნაციონალიზაცია - საერთაშორისო თანამეგობრობის მიერ გაზიარებული (TAN Bo-Ping, *A Study on China's Laws and Rules concerning Marine Resource Protection*, People's University of China, Ph. D. Dissertation, 2007) . კონკრეტულად საზღვაო რესურსები შეილება დაიყოს შემდეგ სამ სახეობად. (გვ.3. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013).

- პირველი - რომელიც შეილება სუვერენულ რესურსებად მოვიხსენიოთ. შეიძლება იყოს კუნძულები, ქვეყნის ტერიტორიული წყლები, ქვეყნის ტერიტორიული წყლის ფსკერი. ასეთი რესურსები მხოლოდ გარკვეულ ქვეყანას უკავშირდება და ვერ იქნება გაზიარებული სხვების მიერ, ვინაიდან ის წარმოადგენს ქვეყნის ტერიტორიული სუვერენიტეტის ნაწილს.

- მეორე - რესურსი, რომელსაც ქვეყანა ფლობს გაეროს საზღვაო სამართლის კონვენციის მიხედვით(UNCLOS) 200 საზღვაო მილზე ექსკლუზიურ ეკონომიკურ ზონაში. ეს რესურსი შეილება შეიცავდეს მყარ რესურსებსაც, როგორცაა მინერალური ბუნებრივი რესურსები, წყლისა და ბიოლოგიური რესურსები(მაგალითად თევზაობა), ეს ყოველივე ექსკლუზიურ რესურსთა კატეგორიაშია, თუმცა შეიძლება გაზიარებულ იქნეს სხვადასხვა ქვეყნებსა და ხალხებს შორის კომერციული ოპერაციების მიზნით. (WANG Shi-Cheng, *Dragon will Rise from the Sea*, Ocean University of Qingdao Publishing House, 1997)
- მესამე - UNCLOS-ის თანახმად, „ღია ზღვის თავისუფლების“ (“freedom of the open sea”) თეორიის მიხედვით პირველი ორი სახეობის გარეთ დარჩენილი საზღვაო რესურსი არის საერთაშორისო წყლები და არ ეკუთვნის არც ერთ ქვეყანას. ის კაცობრიობის საერთო რესურსია და მთელი საზოგადოება იზიარებს მისგან მიღებულ სიკეთეს.

მსოფლიო იცნობს წყლების მართვის სამ ძირითად ტიპს (გვ.4. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013). არსებობს წყლებზე სუვერენიტეტის მოპოვების სამი სახე, პირველი ყველაზე ლეგიტიმური სახე არის ნაციონალიზაცია, როდესაც ის ქვეყნის ტერიტორიად ითვლება. მეორე ეს არის ძალის გამოყენებით, როდესაც ერთი საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი ცდილობს მეორეს წაართვას საზღვაო ტერიტორიები, რაც ყოვლად უკანონო ქმედებად ითვლება საერთაშორისო სამართლის ნორმების მიხედვით, და მესამე, მოლაპარაკება და არბიტრაჟი, რის მიხედვითაც კონფლიქტის მხარეები ურთიერთგაგებისა და ურთიერთდამოკიდებულების საფუძველზე მოლაპარაკების გზით მოაგვარებენ ტერიტორიულ დავას, ან მხარეები ურთიერთშეუთანხმებლობის შემთხვევაში მიმართავენ საერთაშორისო არბიტრაჟს თავიანთი ტერიტორიების და შესაბამისად სუვერენული უფლებების განსაზღვრისათვის.

საერთაშორისო საზღვაო სამართლებრივი სისტემა ორ ნაწილად იყოფა, პირველი ჩვეულებრივი კანონები (ქვეყნის კანონები, კონსტიტუცია), რომელიც თავისმხრივ თანხვედრაშია საერთაშორისო სამართალთან, ემყარება ქვეყნის ქცევასა და

სამართლებრივ რწმენას (Brian D. Lepard, *Customary International Law: A New Theory with Practical Applications*, Cambridge University Press, December 2009; ZHENG Bing, LI Pei-Nan, “The Origin of International Laws: International Customs and Treaties”, *Global Law Review*, Issue 1, 1986), და მეორე, საერთაშორისო ხელშეკრულებები და გაეროს კონვენცია UNCLOS, რომელიც საზღვაო დავების მოგვარების ერთ-ერთი ყველაზე სასარგებლო საშუალებაა.

სამხრეთ ჩინეთის ზღვა, როგორც ნახევრად დახურული ზღვა დასავლეთ წყნარი ოკეანის, გამოირჩევა რესურსების სიუხვით მთელს მსოფლიოში, რისი შედეგაცაა აღნიშნულ რეგიონში არსებული კონფლიქტების სიმწვავე და სიმძლავრე. ეს განპირობებულია რეგიონში მოსარჩელე ქვეყნებისა და მეორესმხრივ დიდი სახელმწიფოების ინტერესით აღნიშნული სტრატეგიული ადგილისადმი. საზღვაო რესურსების კლასიფიკაციის მიხედვით, სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რესურსები იყოფა სამი კატეგორიის მიხედვით,

- ✚ პირველი - სამხრეთ ჩინეთის ზღვის გარშემო მდებარე ქვეყნების საკუთრებაში არსებული რესურსები, მათ შორის სანაპირო მიწა, ტერიტორიული წყლები, ზღვის ფსკერი და კუნძულები სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის საკითხის მთელი სირთულე იმაში მდგომარეობს, რომ არსებობს ტერიტორიული გაურკვევლობები/დავები რიგ კუნძულებზე: პრატას (Pratas) კუნძულები, პარასელის (Paracels) კუნძულები, მაკილსფილდის (Macelesfield) კუნძულები და სპრატლის (Spratly) კუნძულები. ამათგან მხოლოდ პრატას (Pratas) კუნძულები არის ჩინეთის ტაივანის დაქვემდებარებაში, შესაბამისად ეს დავა დროებით(დროებით - გამომდინარე ტაივანი-ჩინეთის ურთიერთობიდან) მოგვარებულად შეილება ჩაითვალოს. მაკილსფილდის (Macelesfield) კუნძულებზე ერთ კუნძულზე აქვთ დავა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას და ფილიპინებს, კერძოდ ჰუანგიანზე(Huangyan), მეორენაირად მას სკარბორო შოლსაც უწოდებენ(Scarborough Shoal). პარასელის (Paracels) კუნძულები არის ჩინური იურისდიქციის ქვეშ, თუმცა ვიეტნამი აცხადებს პრეტენზიას მის რამოდენიმე კუნძულზე. სპრატლის (Spratly) კუნძულების დავაში კი რეგიონის 5 ქვეყანა და 6 მხარეა ჩართული (გვ.5. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing.

2013). ტერიტორიული სუვერენიტეტი, რესურსების მონოპოლია, სტრატეგიული პოზიციები არის ის მცირე ჩამონათვალი რის გამოც მოსარჩელე ქვეყნებს ერთმანეთისთვის დათმობა უჭირთ, შესაბამისად აღნიშნულ დავაში ამ სტრატეგიის გამოყენება ყველაზე ნაკლებადაა შესაძლებელი.

✚ მეორე - სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ექსკლუზიური საზღვაო რესურსები იგივე საფრთხის წინაშე დგას, რაც ემუქებოდა ზემოთ მოყვანილ პირველი ტიპის რესურსს. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის აუზი გადაჭიმულია 22გრძედზე და დაშორებულია დასავლეთ და აღმოსავლეთ სანაპიროდან 900 საზღვაო მილით, და 26 განედზე, დაახლოებით 1600 საზღვაო მილით დაშორებული ჩრდილოეთ და სამხრეთ სანაპიროებიდან. საერთო ფართობია 3,6 მილიონი კვ.კმ., და საშუალო სიღრმე არის 1212 მეტრი, ხოლო მაქსიმალური სიღრმე - 5559 მ. სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ექსკლუზიურ რესურსებში გადის თევზჭერის რესურსი, გაზი და ნავთობი. იგი ასევე ძალიან მდიდარია ბიოლოგიური რესურსებით, როგორცაა თევზები, ზღვის ფსკერები, მოლუსკები და მცენარეები კუნძულებზე. უფრო მეტიც, სამხრეთ ჩინეთის ზღვა თავისი ნედლი ნავთობის მარაგით ცნობილია როგორც „მეორე სპარსეთის ყურე“. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის შესახებ კვლევების თანახმად, ნავთობისა და გაზის რესურსების ძირითადი ნაწილი კონტინენტურ შელფზეა განლაგებული. ცნობილია აღნიშნულ რეგიონში 10-ზე მეტი ნავთობისა და გაზის აუზი, რომელთა საერთო ფართობი არის 852,400 კვ.მ, რაც ზღვის აუზის 48,8%-ს შეადგენს (VALENCIA (Mark J.), “Oil and Gas Potential, Overlapping Claims, and Political Relations” in George Kent and mark J. Valencia (eds.), *Marine Policy in Southeast Asia*, University of California Press, Berkeley, 1985, გვ.159.), რაც ნიშნავს იმას, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვის ნახევარი დაფარულია შავი ოქროთი. გარდა ჩინეთისა, სამხრეთ ჩინეთის ზღვას ესაზღვრება სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიის ზოგიერთი ქვეყანა, როგორცაა ვიეტნამი, ფილიპინები, მალაიზია, ბრუნეი და ინდონეზია, შესაბამისად საზღვაო პრინციპის მიხედვით, ეს ქვეყნები სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ექსკლუზიური რესურსების სხვადასხვა დონით სარგებლობენ, თუმცა რეალური მოცემულობა არ

პასუხობს სამართლებრივი გადანაწილების პრინციპებს.

✚ მესამე - სამხრეთ ჩინეთის ზღვა ასევე მდიდარია საერთო რესურსებით, როგორცაა საზღვაო დერეფნები, იგივე ოქროს დერეფანი “the 3rd golden waterway in the world”. იგი აკავშირებს წყნარ და ინდოეთის ოკეანეებს და მოიცავს ორ ყველაზე მნიშვნელოვან სტრატეგიულ საზღვაო მარშრუტს მსოფლიოში: ერთი იწყება აღმოსავლეთიდან მალაკის(Malacca) სრუტეში, გრძელდება ჩრდილოეთით ინდოჩინეთში ღია ზღვებში და ჩამოდის ჰონგ-კონგში, ჩინეთში. მეორე იწყება ლამბოკის (Lombok) სრუტის ჩრდილოეთით, კვეთს მაკასარის (Makassar) სრუტეს, მიემართება ფილიპინების აღმოსავლეთ სანაპიროსკენ და ბრუნდება იაპონიაში. აშკარაა, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვის თავისუფალი და უსაფრთხო ნავიგაცია არ არის მხოლოდ სანაპირო ქვეყნების საგარეო ვაჭრობისთვის მნიშვნელოვანი მარშრუტი, არამედ ეს არის გლობალური საკითხი, ვინაიდან იგი მდებარეობს წყნარი და ინდოეთის ოკეანეებს შორის, წარსულიდან დღემდე ის არის დერეფანი აღმოსავლეთ აზიის, აფრიკის და ევროპის დამაკავშირებელი, კომერციული გადაზიდვის, ენერჯო ტრანსპორტირებისა და საზღვაო ფლოტებისთვის, შესაბამისად სახეზეა მისი გლობალური კონტექსტი. ცივი ომის შემდეგ, აზიის წყნარი ოკეანის რეგიონში საზღვაო ვაჭრობის ზრდასთან ერთად, სამხრეთ ჩინეთის ზღვა უფრო და უფრო მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა როგორც საერთაშორისო სავაჭრო არხი, დღეს კი ის გვევლინება ეკონომიკურ სიცოცხლის სარტყლად ორივე ტიპის ქვეყნებისთვის, ექსპორტზე ორიენტირებული ეკონომიკური გიგანტებისთვის და განვითარებადი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებისთვის. დღესდღეობით სამხრეთ ჩინეთის ზღვის მარშრუტი არის მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე დატვირთული გზა. სატვირთო მასის მიხედვით, ყოველწლიურად მსოფლიოს ნახევარზე მეტი სავაჭრო ფლოტების კვეთს სამხრეთ ჩინეთის ზღვას, აქ საზღვაო გადაზიდვები 3-ჯერ უფრო მეტია ვიდრე სუეცის არხში და 15-ჯერ უფრო მეტი ვიდრე პანამის არხში. სტატისტიკა აჩვენებს, რომ სამხრეთ ჩინეთის საზღვაო ვაჭრობის საერთაშორისო გადაზიდვებში, ნედლეულისა და სურსათის მოცულობამ საერთო ტვირთბრუნვის 90% შეადგინა, საიდანაც 55%-ს შეადგენს ნავთობი და

ნავთობპროდუქტები, ხოლო დანარჩენი 10%-ს შეადგენს რკინა მსგავსი რანგის მეტალები (გვ.7. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013). ყოველწლიურად 40 000-ზე მეტი ხომალდი კვეთს სამხრეთ ჩინეთის ზღვას (“Treasures in South China Sea”, *China Economic Weekly*, Issue 12, 2012.). ამავდროულად, სამხრეთ ჩინეთის ზღვა დიდი სამხედრო მნიშვნელობისაა მიმდებარე ქვეყნებისა და სხვა სამხედრო ზესახელმწიფოებისთვის, როგორცაა აშშ და რუსეთი. ეს ზღვა არის ბუნებრივი ბარიერი ჩინეთის სამხრეთ საზღვართან, მაშინ როდესაც იგი ასევე წარმოადგენს ძირითად დამაკავშირებელ გზას ამერიკის შეერთებული შტატების ინდოეთისა და წყნარი ოკეანის სამხედრო ბაზებს შორის, მაშინ როდესაც აღნიშნული ზღვა ასევე წარმოადგენს რუსეთისთვის უმნიშვნელოვანეს სტრატეგიულ საზღვაო მარშრუტს, საკუთარი საზღვაო ძალების აზიასთან და ევროპასთან დასაკავშირებლად, შესაბამისად რთული არაა დავინახოთ, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვა არის საუკეთესო და უმნიშვნელოვანესე საზღვაო დერეფანი ზესახელმწიფოების საზღვაო ძალებისთვის. ზოგიერთი ქვეყანა „თავისუფალი საზღვაო მიმოსვლის“ დაცვის ნიღაბს ამოფარებული, მტრული ქმედებებით სასაზღვრო ქვეყნების წინააღმდეგ მიდის, რაც არღვევს UNCLOS-ის “innocent passage” მშვიდობიანი გადაადგილების უფლებას და ზიანს აყენებს სანაპირო ზოლის ქვეყნების ეროვნულ უსაფრთხოებას (გვ.8. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013).

❖ ჩინეთის სამართლებრივი ბერკეტები

სამხრეთ ჩინეთის ზღვის ზემოთაღნიშნულ რესურსების დაყოფის ჩამონათვალში დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩინეთისთვის ექსკლუზიურ და საერთო რესურსებს, რომელიც მჭიდროდ არის დაკავშირებული ჩინეთის განვითარებასა და მშვიდობაზე. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას გააჩნია თავისი არგუმენტები, რის საფუძველზეც აცხადებს პრეტენზიას აღნიშნული რეგიონის რესურსებზე.

ჩინეთის ისტორიული უფლებები სამხრეთ ჩინეთის საზღვაო რესურსებზე დიდი ხნით ადრე არსებობდა, ვიდრე საერთაშორისო სამართალი ჩამოყალიბდებოდა. თანამედროვე დროის საერთაშორისო სამართალი სრულად ვერ ხსნის ჩინეთის

უფლებებს და ინტერესებს სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე, როგორც მნიშვნელოვან ფაქტორს ამას ხედავდნენ ანტიკური ცივილიზაციის(ჩინეთი) მიმდევარნი. მიუხედავად ამისა, თანამედროვე საერთაშორისო სამართლის სისტემა ეფუძნება ისტორიულ ფაქტებსაც, ამიტომ ჩვენ შეგვიძლია გავითვალისწინოთ მეცნიერთა მეორე ნაწილის მოსაზრება და დავამტკიცოთ ჩინეთის პრეტენზია სამხრეთ ჩინეთის ზღვასთან მიმართებაში, საერთაშორისო სამართლის ფართოდ მიღებული ტერიტორიული სუვერენიტეტის პრინციპების გამოყენებით.

პირველ რიგში, საერთაშორისო სამართლის თანახმად, ტერიტორიული სუვერენიტეტის მოთხოვნა ეფუძნება „აღმოჩენის დოქტრინას“ “the doctrine of discovery”. შესაბამისად, ქვეყანა რომელიც აღმოაჩენს “terra nullius”-ს საკუთარ სუვერენიტეტს ავრცელებს მასზე, საერთაშორისო ენაზე რომ ვთქვათ, “terra nullius”-ს აღმოჩენა ხდება მხოლოდ ერთხელ და აღარასოდეს მეორდება. ნებისმიერი ქვეყანა, რომელიც პირველი აღმოაჩენს მიწას, პრეტენზია აქვს მასზე. ისტორიული ფაქტები სრულად აჩვენებს, რომ ჩინეთი იყო პირველი ქვეყანა, რომელმაც აღმოაჩინა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კუნძულები, რომელიც ამ კუნძულებზე სუვერენიტეტის ძირითად მტკიცებულებად ითვლება. ასევე საუკეთესო არგუმენტად სახელდება ასევე ის ფაქტიც, რომ ჩინეთი იყო პირველი, რომელმაც ამ კუნძულებს სახელები მისცა, კერძოს სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კუნძულები.

მეორე რიგში, “uti possidetis”-ის დოქტრინა საერთაშორისო სამართალში ასევე მხარს უჭერს ჩინეთის პრეტენზიას სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კუნძულებზე. უძველესი დროიდან ჩინეთი აღნიშნული კუნძულების არა მხოლოდ აღმომჩენი იყო, არამედ მანვე მოახდინა პირველად კუნძულების გამოკვლევა/შემოწმება და გამოყენება/მართვა. ჩინეთის ფლოტი ამ ტერიტორიების პატრულირებას ახდენს, როგორც ჩინეთის ნაციონალური ადმინისტრაციული დომინირების გამოხატულება და ეროვნული უსაფრთხოების ნაწილის. მე-20 საუკუნის პირველ ნახევარში ჩინეთის მთავრობამ გამოაქვეყნა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კუნძულების სახელწოდებები და სადემარკაციო ხაზი გაავლო “U-line”-ს მიმართულებით, თუმცა საერთაშორისო საზოგადოებას ხმა არ აუმაღლებია ამ საკითხის წინააღმდეგ.

მესამე, ტერიტორიის ეფექტური ადმინისტრირება მნიშვნელოვანია საერთაშორისო სამართლის აღიარების მისაღწევად. ძველი ჩინეთის მთავრობები, დაწყებული

სონგის დინასტიით (the Song Dynasty), სამხრეთ ჩინეთის ზღვას თვლიდნენ საკუთარი ეროვნული ინტერესის არედ, სადაც პატრულირებდნენ ჩინური ფლოტები, ასევე მინგისა და ქინგის (the Ming and Qing governments) მთავრობების მიერ გამოქვეყნებული ოფიციალური რუკები ჩინეთის ტერიტორიის ქვეშ აღნიშნავდნენ სამხრეთ ჩინეთის ზღვას და მიმდებარე ახლოსმდებარე კუნძულებს. ქინგის მთავრობამ გააპროტესტა გერმანელებისა და ფრანგების შემოჭრა, რომელიც შეიძლება მიღებულ იქნეს როგორც ადმინისტრაციული აქტი თანამედროვე საერთაშორისო სამართლის თვალსაზრისით. 1946 წელს ჩინეთის რესპუბლიკის მთავრობამ სამხრეთ ჩინეთის ზღვის პატრონაჟით გაგზავნა ხომალდები, ზოგიერთ კუნძულზე მათ ქვის ფიცრებიც კი ააშენეს სუვერენიტეტის გამოხატულების ნიშნად. 1947 წელს ჩინეთმა საჯაროდ და ოფიციალურად გამოაქვეყნა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კუნძულების სახელები და “U-line”. ერთი სიტყვით რომ ითქვას, ჩინეთი ადმინისტრირებდა აღნიშნულ რეგიონს ყოველთვის და განუწყვეტლივ.

მეოთხე, საერთაშორისო სამართლის მიხედვით, ეფექტური ადმინისტრაცია ხაზს უნდა უსვამდეს მოთხოვნილი ტერიტორიის ეფექტურ გამოკვლევასა და დამუშავებას. როგორც ზემოთ აღინიშნა, ჩინეთი დიდი ხნის განმავლობაში იკვლევდა ამ რეგიონს თევზჭერის გამოყენებით, იყენებდა კუნძულებს, მოიპოვებდა ზღვის ფსკერზე რესურსებს, იყენებდა საზღვაო მარშუტებს და ა.შ. ასევე, ძალიან ბევრი კუნძული არ გამოიყენება საცხოვრებლად, სადაც უძველეს ჩინელ ხალხს დატოვებული აქვს საკუთარი სიწმინდეები და რელიქვიები, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმ ფაქტს, რომ ჩინეთი იყენებდა და იყენებს აღნიშნულ კუნძულებს უძველესი დროიდან.

მეხუთე, სახელმწიფო მემკვიდრეობა არის საერთაშორისო სამართლით დაცული საერთაშორისო წესრიგის ძირითადი პრინციპი. სახელმწიფო წესრიგის ან რეჟიმის შეცვლა ქვეყნის შიდა საქმეა, მაგრამ ქვეყნის ტერიტორია, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობების საგანი, სტაბილური რჩება და არ უნდა შეიცვალოს რეჟიმის ცვლილების შედეგად. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ახალი რეჟიმი მემკვიდრეობით იღებს და სარგებლობს ყველა იმ უფლებით ტერიტორიებზე, რაც გააჩნდა მის წინამორბედს. 1949 წელს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ჩამოყალიბების შემდეგ, ჩინეთის მთავრობას უნდა მიეღო ყველა ის უფლება ჩინეთის რესპუბლიკისგან, რაც

მას გააჩნდა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონზე და საზღვაო ადმინისტრაციული უფლებები, ისტორიულ ფაქტებსა და საერთაშორისო სამართალზე დაყრდნობით.

მეექვსე, საერთაშორისო სამართლის ერთ-ერთი საფუძველია, რომ „უკანონო ქმედებები არ ქმნის უფლებებს "illegal acts do not generate rights", სტაბილური საერთაშორისო წესრიგი განისაზღვრება სტაბილური ეროვნული ინტერესებით, შესაბამისად ის რაც დარღვეულ იქნა ცივი ომის დროს, იქიდან გამომდინარე რომ ჩინეთი შესუსტებული იყო, არ აძლევდა არც ერთ ქვეყანას უფლებას უკანონოდ დაეკავებინა კუნძულები ან გასჩენოდათ მასზე პრეტენზია. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის განცხადებით ჩინეთის ტერიტორიის და საზღვაო უფლებების ეს დარღვევა უკანონოა და არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც უსაფუძვლო ტერიტორიული პრეტენზიების სამართლებრივი საფუძველი.

მეშვიდე, საერთაშორისო თანამეგობრობის აღიარება ქვეყნის სუვერენიტეტის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი გამოვლინებაა. ჩინეთის უფლებები სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე ბევრმა ქვეყანამ აღიარა. ამის დასტურად მოჰყავთ დეკლარაციები, როგორცაა მაგალითად კაიროს დეკლარაცია, პოტსდამის პროკლამაცია და იაპონიის კაპიტულაცია მეორე მსოფლიო ომის დროს, რომლის თანახმადაც იაპონიას უნდა გაეყვანა თავისი ძალები ჩინური ტერიტორიებიდან, მათ შორისო კიშას და ნანშას კუნძულებიდან. ასევე ბევრ პუბლიკაციასა თუ წიგნში გვხვდება აღნიშნული ტერიტორიები ჩინეთის საკუთრების სახელით (ცხრილი. 7.).

Time	Conference	Facts
1951	San Francisco Treaty of Peace with Japan	Japan renounces all right, title and claim to the Spratly Islands and to the Paracel Islands. USSR Head of Delegation Andrei Gromyko pointed at the conference: Xisha and Nansha Islands are indispensable parts of China.
1952	Japanese Foreign Minister Katsuo Okazaki recommended World Atlas with his own signature, and page 15 of the Atlas is Map of	The Atlas plotted Xisha, Nansha, Dongsha and Zhongsha Islands as China's territory.

	Southeast Asia.	
Oct. 27, 1955	The first Aviation Conference of Pacific region of International Civil Aviation Organization (ICAO) was held in Manila, capital of the Philippines. Altogether 16 countries and regions attended the meeting, including Australia, Canada, Chili, Dominica, Japan, Laos, South Korea, the Philippines, Thailand, Great Britain, the US, New Zealand, France, and also delegates from the then South Vietnam, and Taiwan.	Delegates at the conference held that Dongsha, Xisha and Nansha Islands in South China Sea are the key passage in the Pacific Ocean, and weather reports of these areas are vital to the international civil aviation. Therefore, the conference passed No. 24 Resolution, requiring the Taiwan government reinforce meteorological observation (four times a day). When the Resolution was signed, no country, including the Philippines and South Vietnam, raised any objection or reserved opinions.

მერვე, ტრადიციულ საერთაშორისო სამართალს აქვს ესტოპელის პრინციპი "Principle of Estoppel", რომელიც მიიჩნევა ქვეყნის უფლებების დაცვის უმნიშვნელოვანეს საფუძვლად. ხელისუფლების ლიდერები წარმოადგენენ თავიანთ ქვეყანას, ფორმალურ შემთხვევებში მათი ქვეყანა სახელმწიფო მოქმედება, შესაბამისად მათი ნებისმიერი განცხადება არის ქვეყნის პოზიცია ამა თუ იმ საკითხზე. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ვიეტნამის მთავრობამ აღიარა კიშასა და ნანშას კუნძულებზე ჩინეთის სუვერენიტეტი. ამჟამად ვიეტნამის მთავრობა პრეტენზიას აცხადებს აღნიშნულ ტერიტორიებზე და უარყოფს მისი წინამორბედის სიტყვებს. ვიეტნამის ქმედება ეწინააღმდეგება მის განცხადებებს, შესაბამისად "Principle of Estoppel"-ის საფუძველზე ვიტანამმა უნდა დაიცვას საკუთარი ვალდებულებები და მისი არაკანონიერი მოთხოვნები უგულებელყოფილი უნდა იყოს.

(ცხრილი. 8.)

Time	Official	View
June 15, 1956	Vietnamese Vice Foreign Minister Yong Wen-qian met Li Zhi-ming, the charge d'affaires of Chinese Embassy to Vietnam	According to records in Vietnam, historically speaking, Xisha and Nansha Islands are China's territory.
June 15, 1956	Li Lu, Deputy Director of Asia Division of Vietnamese Foreign Ministry	Historically speaking, Xisha and Nansha Islands have been China's territory since Song Dynasty.
Sep. 4, 1958		On Sep. 6, People's Daily (Vietnam) reiterated this declaration.
Sep. 14, 1958	Vietnamese Prime Minister Pham Van Dong	When talking with Premier Zhou En-lai, he recognized and supported this declaration.
1974	The Vietnamese Geography Textbook, published by the Vietnamese Education Press	In the Chapter of The People's Republic of China, it says: Nansha, Xisha Islands to Hainan, Taiwan Islands... constitute the Great Wall guarding the security of Chinese mainland.

ჩინური მხარე ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ჩინური უფლებები და სუვერენიტეტი აღნიშნულ ტერიტორიებზე ჯერ კიდევ თანამედროვე საერთაშორისო სამართლის ჩამოყალიბებამდე იყო გარკვეული, შესაბამისად ეს უკანასკნელი არ უნდა წყვეტდეს ამ უფლებების კანონიერებას თუ უკანონობას. ჩინეთის ინტერესების იგნორირებით და უარყოფით, ბევრი რეგიონის ქვეყანა და დასავლური სუპერ-ძალები უარყოფენ ჩინეთის უფლებებს რიგ კუნძულებზე, ყოველი ამ ფაქტორის გათვალისწინებით რთულია იფიქრო ამ დამაბულობის განმუხტვაზე. თუმცა არსებობს გზები, რითაც შეიძლება რეგიონის ქვეყნებმა გამონახონ საერთო ენა, და სამივე ტიპის საზღვაო რესურსი თანამშრომლობის გზით მართონ.

მეორე მსოფლიო ომის დასრულების და იაპონიის დამარცხების შემდეგ ჩინეთის რესპუბლიკამ (ტაივანმა) დაიბრუნა გავლენები პარასელის, პრატასა და სპრატლის კუნძულებზე კაიროსა და პოტსდამის დეკლარაციებზე დაყრდნობით (Florian, Dupuy;

Pierre, Marie (January 2013). "A Legal Analysis of China's Historic Rights Claim in the South China Sea": 124.). მიუხედავად ყოველივესი, 1943 წლის კაიროს დეკლარაცია და 1945 წლის პოტსდამის პროკლამაცია არ აძლევდა ჩინეთს სუვერენიტეტს სამხრეთ ჩინეთის ზღვის აღნიშნულ არქიპელაგებზე (გვ 43. Chen, King C. (1979). *China's War with Vietnam, 1979: Issues, Decisions, and Implications*. Hoover Press. ISBN 0817985719.).

1946 წლის ნოემბერში კონფლიქტის ესკალაციამ პიკს მიაღწია, ჩინეთის რესპუბლიკამ საზღვაო ხომალდები გაგზავნა ზღვაში, თუმცა კონფლიქტის დეესკალაცია სამშვიდობო მოლაპარაკების გზით იქნა შესაძლებელი და 1951 წლის 7 სექტემბერს, ჩინეთმა და ვიეტნამმა კუნძულებზე თავიანთი უფლებები დაამტკიცეს, მოგვიანებით კი ფილიპინებმა გამოაქვეყნა სადაო კუნძულები, რომელზეც პრეტენზიას აცხადებდა (გვ 43. Chen, King C. (1979). *China's War with Vietnam, 1979: Issues, Decisions, and Implications*. Hoover Press. ISBN 0817985719.). „Nine-Dash Line“, რომელიც თავდაპირველად „eleven-dash line“-ის სახელწოდებით იქნა გამოქვეყნებული ჩინეთის რესპუბლიკის(1912-1949) მიერ 1947 წლის დეკემბერში, წარმოადგენდა რუკას, რომელიც სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში მისი პრეტენზიების გაქდერებას ემსახურებოდა. 1949 წელს, როდესაც ჩინეთის კომუნისტური პარტია გარდაიქმნა და ჩამოყალიბდა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა შეიცვალა „eleven-dash line“-ის სახელწოდება და მიიღეს „Nine-Dash Line“ (Brown, Peter J. (8 December 2009). "Calculated ambiguity in the South China Sea". *Asia Times*. Retrieved 5 February 2014). ჩინეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ლი თენგ-ჰუიმ (Lee Teng-hui) განაცხადა, რომ „კანონიერად, ისტორიულად, გეოგრაფიულად, ან რეალობაში“ სამხრეთ ჩინეთისა და სპრატლის კუნძულები იყო ჩინეთის ტერიტორია და შესაბამისად ვრცელდებოდა მხოლოდ ჩინეთის სუვერენიტეტი, ასევე დაგმობილ იქნა მალაიზიისა და ფილიპინების ქმედებები 1999 წლის 13 ივლისს ტაივანის საგარეო საქმეთა მინისტრის მიერ გამოქვეყნებულ განცხადებაში (STRATFOR's Global Intelligence Update (14 July 1999). "Taiwan sticks to its guns, to U.S. chagrin". *Asia Times*. Retrieved 10 March 2014.), მის შემდეგ განცხადებაში კი საგარეო საქმეთა მინისტრმა დაამატა: „ექვგარეშეა, რომ ჩინეთის რესპუბლიკას აქვს სუვერენიტეტი არქიპელაგებსა და წყლებზე“ (გვ 3. "Taiwan reiterates Paracel Islands sovereignty claim". *Taipei Times*. 11 May 2014).

(სურათი. 6.)

Dash 4 location in Chinese 2009 (solid red).

ფილიპინები, მალაიზია, ვიეტნამი, ბრუნეი და ინდონეზია ოფიციალურად აპროტესტებდნენ ამგვარი ხაზის გამოყენებას (Brown, Peter J. (8 December 2009). "Calculated ambiguity in the South China Sea". *Asia Times*. Retrieved 5 February 2014.). მას შემდეგ რაც 2009 წლის 7 მაისს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ გაეროს წარუდგინა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რუკა, რომელიც მოიცავდა „Nine-Dash Line“-ს, ფილიპინებმა დაუყოვნებლივ დაიწყო დიპლომატიური პროტესტი. რუკის წარდგენის მეორე დღეს მალაიზია და ვიეტნამმაც გამოთქვეს პროტესტი, მათ ასევე შეუერთდა ინდონეზიაც (Jamandre, Tessa (14 April 2011). "PH protests China's '9-dash line' Spratlys claim". *Malaya*. Archived from the original on 19 April 2011. Retrieved 2 June 2011.). ფილიპინების ყოფილი პრეზიდენტის ბენიჯო აკვინო III- ის (Benigno Aquino III) განცხადებით „ჩინეთის „Nine-Dash Line“-ის ტერიტორიული პრეტენზია მთელ სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე საერთაშორისო სამართალს, კერძოდ კი გაეროს კონვენციას (UNCLOS) ეწინააღმდეგება. იგივე განცხადება გააკეთა ვიეტნამის წარმომადგენელმაც (Bengco, Regina (2 June 2011). "Aquino mulls UN protest on Spratlys". *Maritime Security Asia*). ამას დაემატა 2010 წლის ჰანოის რეგიონულ კონფერენციაზე ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივანის ჰილარი კლინტონის განცხადება, რომ „ამერიკის შეერთებული შტატების ეროვნულ ინტერესს წარმოადგენს რეგიონის და რეგიონში არსებული სტრატეგიული პარტნიორების დაცვა და საერთაშორისო სამართლის პატივისცემა და შესრულება სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში ("Beijing hits out at US comments on South China Sea". *Agence-France Presse*. 25 July 2010.).

ჩინეთის „Nine-Dash Line“-მა ინდონეზიის ექსკლუზიური ეკონომიკური ზონა გადაფარა. საპასუხოდ 2015 წლის ნოემბერში ინდონეზიის უსაფრთხოების სამსახურის უფროსმა ლუჰუტ ფანტაიტანმა (Luhut Panjaitan) განაცხადა, რომ თუ ჩინეთი საკუთარ პრეტენზიებს არ შეამცირებს და არ დაიწყებს დიალოგის რეჟიმში საკითხის განხილვას, საერთაშორისო სასამართლოს წინაშე დააყენებს ([Indonesia says could also take China to court over South China Sea](#)". Reuters. 11 November 2015.). აქვე ყურადღება მისაქცევი ფაქტია, რომ 1958 წლის დასაწყისში ჩინეთის მთავრობამ გამოაქვეყნა თავისი ტერიტორიული ლიმიტის სოკუმენტი, (["Annex 2/5: Declaration of the Government of the People's Republic of China on China's Territorial Sea"](#). *fmprc.gov.cn*. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China (FMPRC). 4 September 1958. Retrieved 8 July 2015.) რომელშიც აღნიშნულია, რომ ჩინეთის ტერიტორიული წყლები 12 საზღვაო მილის დაფარვას ითვალისწინებს და აცხადებს, რომ ეს დებულება ეხება ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ყველა ტერიტორიას, ჩინეთის ჩათვლით ტაივანი და მისი მიმდებარე კუნძულები, პინგუპუი (Penghu), დონგასა (Dongsha), კიშაში (Xisha), ჟონგში (Zhongsha), ნანშას (Nansha) და სხვა კუნძულები ([The Operation of the HYSY 981 Drilling Rig: Vietnam's Provocation and China's Position](#)". 16 July 2014.) ([1958 'The People's Republic of China government's statement on the Territorial Sea' study](#)". 24 January 2003.).

ჩინეთის ეს სტრატეგია სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში, რომ მას არასდროს არ გამოუყენებია nine-dash line როგორც საზღვარი საკუთარი სუვერენიტეტის, დამატებული იმ ფაქტს, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მთავრობა არასდროს განმარტავს ოფიციალურად ხაზის მნიშვნელობას, საფუძველს აძლევს ძალიან ბევრ მკვლევარს იკვლიოს აღნიშნული საკითხი, რომელთაგან ნაწილი თვლის, რომ არ შეიძლება ეს ხაზი ჩაითვალოს საზღვრად, ვინაიდან ის წინააღმდეგობაში მოდის საზღვაო და საერთაშორისო სამართალთან, სადაც ნათქვამია, რომ „ეროვნული საზღვრის ხაზი უნდა იყოს სტაბილური და განსაზღვრული (a national boundary line must be a stable and defined one.). ეს ხაზი-საზღვარი კი არ არის არც სტაბილური და არც განსაზღვრული, მკვლევარების ნაწილს საკმაოდ კარგი არგუმენტები გააჩნიათ ამის გასამყარებლად. Nine-Dash Line არ არის სტაბილური ვინაიდან ის იქნა შეცვლილი 1949 წელს eleven-dash line-დან Nine-Dash Line-ად ჟუო ენლიას ([Zhou](#)

Enlai) მიერ ყოველგვარი მიზეზის დასახელების გარეშე, ასევე ეს ხაზი არ არის განსაზღვრული, ვინაიდან მას არ გააჩნია კონკრეტული გეოგრაფიული კოორდინატები და არ გვიჩვენებს კავშირს ხაზებს(Line) შორის (Foreign Press Center of Vietnam (25 July 2010). "The "9-dashed line" – an irrational claim").

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა აქტიურად ცდილობს ყველა აქტორის გამოყენებას მიზნის მისაღწევად, კერძოდ მან რბილი ძალის და განათლების საშუალებით დაიწყო საკითხის თავის სასარგებლოდ შემოტრიალება. 2012 წელს ჩინეთის მერვე კლასის გეოგრაფიის სახელმძღვანელოში შედის ჩინეთის რუკა „Nine-Dash Line“-თან და ტექსტთან ერთად „ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიის სამხრეთი წერტილი არის ნანშას კუნძულები“. 2013 წელს ჩინეთის ნაციონალური გეოგრაფიის ჟურნალის მთავარმა რედაქტორმა შან ზიჰიანმა (Shan Zhiqiang) გამოაქვეყნა: „„Nine-Dash Line“...ახლა ჩინელ ხალხთა გულებში და გონებაში ღრმად არის ამოტვიფრული“ (Zheng Wang. "The Nine-Dashed Line: 'Engraved in Our Hearts'". *The Diplomat*). 2010 წლის ივლისში, ჩინეთის მმართველი პარტიის მიერ კონტროლირებადი გაზეთი Global Times წერდა, რომ ჩინეთი არასოდეს იტყვის უარს დაიცვას საკუთარი ძირითადი ინტერესები, თუნდაც სამხედრო საშუალებებით ("American shadow over South China Sea", *Global Times*, 26 July 2010, archived from the original on 29 July 2010). ამას დაემატა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის თავდაცვის მინისტრის განცხადება „ჩინეთს აქვს სუვერენიტეტი სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე და მას საკმარისი ისტორიული და სამართლებრივი საფუძველი და მხარდაჭერა გააჩნია“ (China Says Its South Sea Claims Are 'Indisputable', *Bloomberg*, 29 July 2010). 2011 წლის ივნისში, სტრატეგიული და საერთაშორისო კვლევების ცენტრის (CSIS) მიერ ორგანიზებულ კონფერენციაზე პეკინის საგარეო საქმეთა უნივერსიტეტის სუ ჰოუ სიტყვით გამოვიდა სადაც ჩინეთის სამხრეთ ჩინეთის ზღვაზე სუვერენიტეტის მთავარ არგუმენტად ისტორიული ფაქტები მოიყვანა. მოყვანილ არგუმენტებს გამოესარჩლა ASEAN-თან ურთიერთობებისა და კოორდინაციის პროგრამის აღმასრულებელი დირექტორი და განაცხადა, რომ „მე არ ვფიქრობ რომ 1982 წლის გაეროს საზღვაო სამართლის კონვენცია (UNCLOS) აღიარებს ისტორიას, როგორც ძირითად არგუმენტს“. მასვე დაეთანხმა Peter Dutton, აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო კოლეჯის წარმომადგენელი და განაცხადა, რომ „წყლებზე იურისდიქცია ისტორიას არ უკავშირდება“ ("International

scholars discuss maritime security in the East Sea". vietnamne. 22 June 2011. Archived from the original on 13 October 2014.). იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ჩინეთს ხელმოწერილი და რატიფიცირებული აქვს UNCLOS 1996 წელს ("Declarations or Statements upon UNCLOS Ratification". Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea, United Nations Office of Legal Affairs. Retrieved 22 February 2013.).

აღსანიშნავია სამხრეთ უელსის, პოლიტიკის მეცნიერებათა პროფესორის ჩარლი ზეიერის (Carlyle Thayer) შეხედულება, რომ ჩინური მკლევარების მიერ ისტორიული სარჩულის მიკერება საქმისადმი სუვერენიტეტის გასამყარებლად მიუთითებს იმა ფაქტზე, რომ აღნიშნულ მოთხოვნებს საერთაშორისო სამართლის მიხედვით სამართლებრივი საფუძველი არ გააჩნია (Thayer, Carlyle A. (14 July 2011). "South China Sea disputes: ASEAN and China". Retrieved 22 February 2013.).

❖ **საარბიტრაჟო ტრიბუნალის გადაწყვეტილება: ჩინეთი - ფილიპინების დავა**
2013 წლის იანვარში ფილიპინებმა ოფიციალურად დაიწვეს საარბიტრაჟო პროცედურა ჩინეთის nine-dash line-ის წინააღმდეგ, თუმცა ჩინეთმა არბიტრაჟში მონაწილეობაზე უარი განაცხადა (Timeline: South China Sea dispute". *Financial Times*. 12 July 2016.). საარბიტრაჟო ტრიბუნალი მაინც შეიქმნა UNCLOS- ის დანართი VII- ს ფარგლებში (Beech, Hannah (11 July 2016). "China's Global Reputation Hinges on Upcoming South China Sea Court Decision". *Time*.) და 2013 წელს გადაწყდა, რომ საარბიტრაჟო სასამართლო Permanent Court of Arbitration (PCA) დარეგისტრირებულიყო როგორც სასამართლო პროცესი ("Press Release: Arbitration between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China: Arbitral Tribunal Establishes Rules of Procedure and Initial Timetable". PCA. 27 August 2013. Retrieved 13 July 2016.).

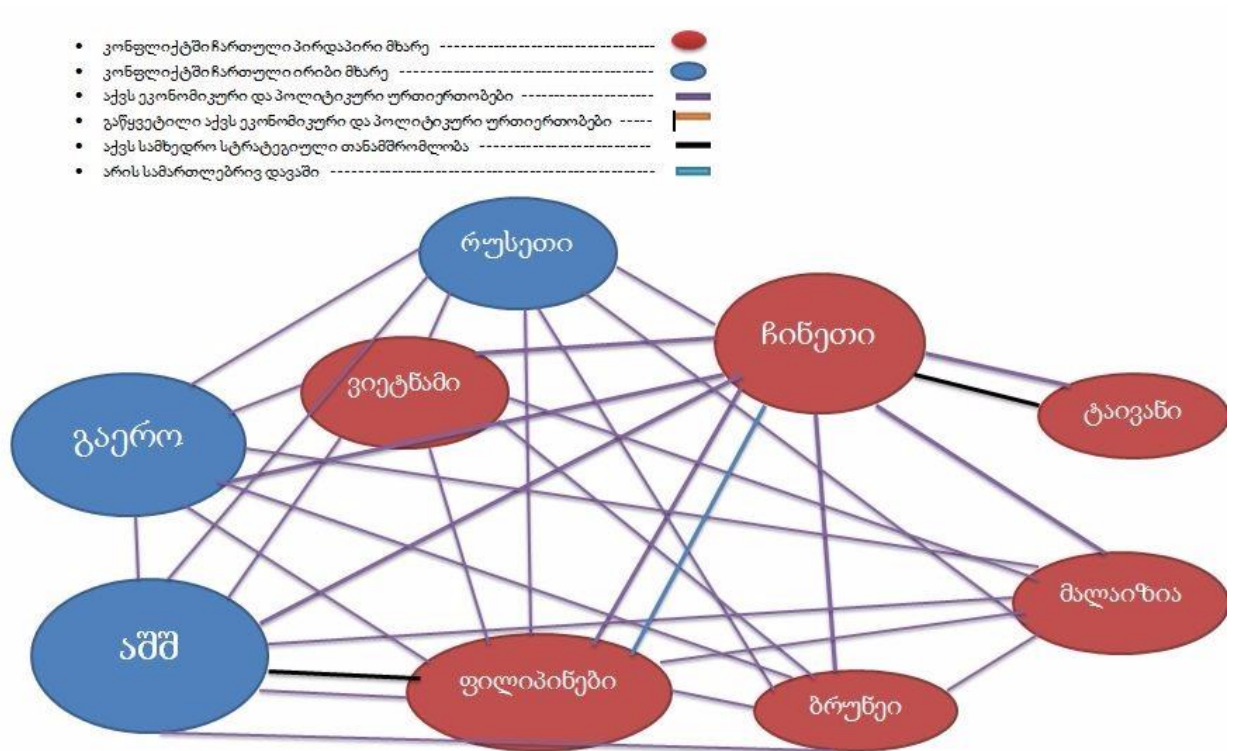
2016 წლის 12 ივლისს ტრიბუნალის ხუთმა არბიტმა ფილიპინებს ერთხმად დაუჭირეს მხარი. მათ დაადასტურეს, რომ არ არსებობს არანაირი მტკიცებულება იმისა, რომ ჩინეთი ისტორიულად იყენებდა წყლებისა და რესურსების ექსკლუზიურ კონტროლს, შესაბამისად არანაირი სამართლებრივი საფუძველი ჩინეთსთვის ისტორიული უფლებების შესახებ nine-dash line-ზე არ იქნა დამტკიცებული ("Press Release: The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People's Republic of China)" PCA. 12 July 2016. Retrieved 13 July 2016.). ("A UN-appointed tribunal

dismisses China's claims in the South China Sea". *The Economist*. 12 July 2016.)

ტრიბუნალმა ასევე დაასაბუთა, რომ ჩინეთმა ფილიპინების სუვერენული უფლებები დაარღვია და დიდი ზიანი მიაყენა CORAL Reef-ს (Perez, Jane (12 July 2016). "Beijing's South China Sea Claims Rejected by Hague Tribunal". *The New York Times*). ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ უარყო მიღებული გადაწყვეტილება, პრეზიდენტმა ქსი ჯიმპინმა განაცხადა, რომ „ჩინეთის ტერიტორიული სუვერენიტეტი და საზღვაო უფლებები სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში არანაირად არ შეეხება ე.წ. ფილიპინების გადაწყვეტილებას“, ვინაიდან ჩინეთი კვლავ თავის პოზიციაზე დგას, რომ დავა მეზობლებთან უნდა მოგვარდეს მოლაპარაკების გზით (Tom Phillips, Oliver Holmes, Owen Bowcott (12 July 2016). "Beijing rejects tribunal's ruling in South China Sea case". *The Guardian*). ჩინეთის განაცხადს დაეთანხმა და უარყო ფილიპინების გადაწყვეტილება ტაივანმაც, რომელიც სპრატლის უდიდეს კუნძულს განაგებს (Jun Mai, Shi Jiangtao (12 July 2016). "Taiwan-controlled Taiping Island is a rock, says international court in South China Sea ruling". *South China Morning Post*).

უკვე თვალსაჩინო ხდება საერთაშორისო საზოგადოების, საარბიტრაჟო ტრიბუნალის და გაეროს საზღვაო სამართლის ძალა, ვინაიდან ფილიპინების შემთხვევაში გადაწყვეტილება მიღებულია და მისი განხორციელება თუ აღსრულება არ ხდება. ჩინეთი კვლავ თავისუფლად აგრძელებს აშშ-ის სტრატეგიული პარტნიორის, ფილიპინების შევიწროვებას და მას ამ ქმედებებზე პასუხს არავინ სთხოვს.

4.2 კონფლიქტის რუკა

5. დასკვნა

5.1 კვლევის შედეგები

თემის დასაწყისში არსებული ინფორმაცია და განვითარებული მოვლენები იძლეოდა იმის საშუალებას კვლევისთვის დასახულიყო შემდეგი ჰიპოთეზა, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა გზას იკაფავს რეგიონული ლიდერობიდან, მსოფლიო ლიდერობისკენ. ნებისმიერ ქვეყანას, იმისთვის რომ გახდეს მსოფლიო ლიდერი, სჭირდება სწორი საგარეო პოლიტიკა ძლიერი ეკონომიკური ბერკეტებით, რომელსაც ზურგს გაუმაგრებს სამხედრო ძალა. ეს სამი კომპონენტია უმნიშვნელოვანესი მსოფლიო დონის სახელმწიფოსთვის, ამიტომაც ნაშრომში განხილულია ჩინეთის ქმედებები ამ სამ კონტექსტში.

იმისთვის რომ იყო გამორჩეული და გხედავდნენ როგორც ლიდერს, საჭიროა მსოფლიოს შესთავაზო ახალი პოლიტიკური ხედვა, ახალი იდეოლოგია. კვლევამ აჩვენა, რომ ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა რამდენიმე ათწლეულია ამისთვის ემზადება და განსაკუთრებით 21-ე საუკუნეში ხმამაღლა აცხადებს მის შეხედულებებს, რითაც პირდაპირ უპირისპირდება მსოფლიო ჰეგემონს, ამერიკის შეერთებულ შტატებს. ისტორიიდან საკმაოდ ბევრი მაგალითის მოყვანა შეიძლება იმ ფაქტის დასადასტურებლად, თუ რას ნიშნავს მსოფლიო ჰეგემონთან დაპირისპირება და რაზე მიუთითებს ჩინეთის მსგავსი თამამი განცხადებები. დემოკრატიის ექსპორტიორად წოდებული, ამერიკის შეერთებული შტატების ღირებულებები უკვე პირდაპირ დაპირისპირებაში მოდის, ჩინეთის ახალ პოლიტიკურ ხედვასთან, რომ სუვერენიტეტი არის უმთავრესი ღირებულება და რომ ყველა ქვეყანას აქვს უფლება, განურჩევლად სიდიდისა, სიმდიდრისა თუ სხვა, ჰქონდეს ისეთი მოწყობა და მართველობა, როგორც თვითონ სურს, და არც ერთ ქვეყანას აქვს უფლება ჩაერიოს მის შიდა საქმეებში.

არსებობს ძველი ჩინური გამონათქვამი, რომლის მიხედვითაც ჩინეთი მაშინ გამოდის სანადიროდ, როდესაც დიდი კატები იძინებენ, რეალპოლიტიკის ეს დოქტრინა ძალიან ახლოს დგას რეალობასთან, ვინაიდან მესამე სამყაროს წარმომადგენლად გამოსული ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა თვლის, რომ საბჭოთა კავშირი დიდი ხანია დაიშალა და მისი კანონიერი მემკვიდრე ვეღარ შეძლებს ამ ძლიერების აღდგენას, და რომ შეერთებული შტატების მზეც ესვენება. სწორედ ამას

შეილება მივაწეროთ ჩინეთის მსგავსი სითამამე და დაპირისპირება აშშ-თან. პოლიტიკური გავლენები მაშინაა ძლიერი როდესაც ის გამყარებულია ეკონომიკური ბერკეტებით, შესაბამისად ნაშრომის შემდეგი ამოცანა იყო ჩინეთის ეკონომიკური მისწრაფებების ანალიზი და სტრატეგიული დონის დადგენა, რამაც აჩვენა, რომ ჩინეთი, მსოფლიოში ნომერი 1 მზარდი ეკონომიკით, სულ რამდენიმე წელიწადში გახდა მსოფლიოს ნომერი 2 ეკონომიკა და მიუხედევად იმისა, რომ მისი ეს ტემპი ოდნავ შემცირებულია, არსებობს ძალიან საფუძვლიანი საშიშროება, რომ ამ ტემპითაც კი ის რამდენიმე წელიწადში აიღებს რევანშს. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მოქნილი ეკონომიკური პოლიტიკა შიშის ზარს სცემს აშშ-ს, რაც გახდა ერთ-ერთი მიზეზი - დონალდ ტრამპს გაეტარებინა ეკონომიკური რეფორმა, რისი მიხედვითაც ქვეყნის გარეთ გასულ კომპანიებს ეზრდებოდა საბაჟო გადასახადი, ხოლო სამშობლოში დაბრუნებულ კომპანიებს უნახევრდებოდათ და 30%-ით უმცირდებოდათ. თუმცა ჩინეთის ეკონომიკურ მოქნილობას დასასრული არ უჩანს და ამ ქმედებაშიც ძალიან კარგად გამოჩნდა ამ ორი გიგანტის ეკონომიკური დაპირისპირება, როდესაც ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ იენის გაუფასურებაზე გააკეთა განცხადება და ამით საკმაოდ დიდი ეკონომიკური მოგება მიიღო. კვლევამ აჩვენა, რომ რეალურად ამ ქმედებით ჩინეთმა არამხოლოდ მოუგო ეკონომიკური ბრძოლა აშშ-ს, არამედ კიდევ უფრო დიდ დუელში გამოიწვია ის, რასაც სამხრეთ ჩინეთის ზღვის ეკონომიკური ტალღა ჰქვია. ჩინეთი არ კმაყოფილდება მიღწეულით და აგრძელებს რიგი ეკონომიკური და ფინანსური დარტყმების განხორციელებას.

ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პროექტი არის „ერთი გზა- ერთი სარტყლის“ იდეა, რომელსაც წინ აზიის საინვესტიციო ბანკის შექმნა უძღვოდა, რომელმაც სული ჩაბერა უძველეს და მივიწყებულ აბრეშუმის გზას. პრეზიდენტ სი ძიმპინის განცხადებით - ეს პროექტი მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება ამ მარშრუტით, რაც პირდაპირ ნიშნავს იმას, რომ შემოთავაზებული 5 გზა არ არის დასასრული, რომ პროექტი ექვემდებარება გაფართოებას. პროექტში ჩართულია 70-მდე ქვეყანა, ამას ემატება აზიის საინვესტიციო ბანკის წევრი ქვეყნები და პლიუს ათეულობით ქვეყანა, რომელმაც ინტერესი გამოთქვეს პროექტში მონაწილეობისადმი, რაც პირდაპირ ნიშნავს იმას, რომ ნახევარ მსოფლიოზე მეტი ჩაერთვება პროექტში და გახდება ჩინეთის ეკონომიკური, და არამხოლოდ, პარტნიორი. ვინაიდან ერთ-ერთი გზა,

რომელიც გადის სამხრეთ ჩინეთის რეგიონზე, თავისთავში მოიცავს ფლოტებისთვის მომსახურების სერვისის მიწოდებას ხელოვნური კუნძულების დახმარებით, ავტომატურად აიძულებს ნახევარ მსოფლიოს ცნოს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის სუვერენიტეტი სპრატლის კუნძულსა და U-line-ის (nine dash line) ტერიტორიაზე, რაც ნიშნავს იმას, რომ მსოფლიო საზღვა ტვირთბრუნვა დამოკიდებული იქნება ერთ სახელმწიფოზე და სმიტის უხილავი ხელი, რომელიც მართავს საბაზრო ეკონომიკას, მარტივად გახდება ყველასთვის ხილული. მსგავსი ეკონომიკური ბლოკების შემოთავაზებაზე, როგორც წესი ამბიცია აქვს მხოლოდ ლიდერ სახელმწიფოებს, არსებობს უმარავი რეგიონული ეკონომიკური გაერთიანება, მაგრამ ჩინეთის მიერ შემოთავაზებული აღნიშნული პროექტი არის გლობალური და ფარავს 5 კონტინენტს. მსგავსი ამბიციები და მსგავსი მიზნები მყარ ბერკეტს ქმნის იმისთვის, რომ კარგად დაინახო ჩინეთის მიერ არჩეული გზა მსოფლიო ლიდერობისკენ.

მასლოუს პირამიდას რომ შევხედოთ, ვნახავთ რომ ფიზიოლოგიური მოთხოვნილებების შემდეგ ადამიანისთვის უმთავრესი უსაფრთხოებაა, ასეა გლობალურ დონეზეც - საერთაშორისო ასპარეზზე. სახელმწიფოები ყველაფერს აკეთებენ იმისთვის, რომ დაიცვან საკუთარი სუვერენიტეტი და რიგი ფასეულობები. უსაფრთხოება, სამხედრო ძლიერება არის უმნიშვნელოვანესი ფაქტორი პოლიტიკური გავლენების თუ ეკონომიკური მისწრაფებების გასამაგრებლად, შესაბამისად ნაშრომის შემდეგი ამოცანა იყო განხილულიყო ჩინეთის მდგომარეობა ამ კუთხით. ბირთვული სახელმწიფო, რომელიც წელიწადში იმაზე მეტს ხარჯავს შეიარაღებაზე, ვიდრე საჭიროა მსოფლიოში შიმშილის აღმოფხვრისთვის, ნამდვილად საგანგაშო მაჩვენებელია. 2017 წლის მონაცემებით 161,7 მილიარდია (ბიუჯეტის 7%) გამოყოფილი, ასევე დაანონსდა ჩინური ეკონომიკის სამხედრო რელსებზე გადაყვანა (სამხედრო წარმოებით მოგების მიღება), რამაც რეგიონში და არა მხოლოდ, შემფოთება გამოიწვია.

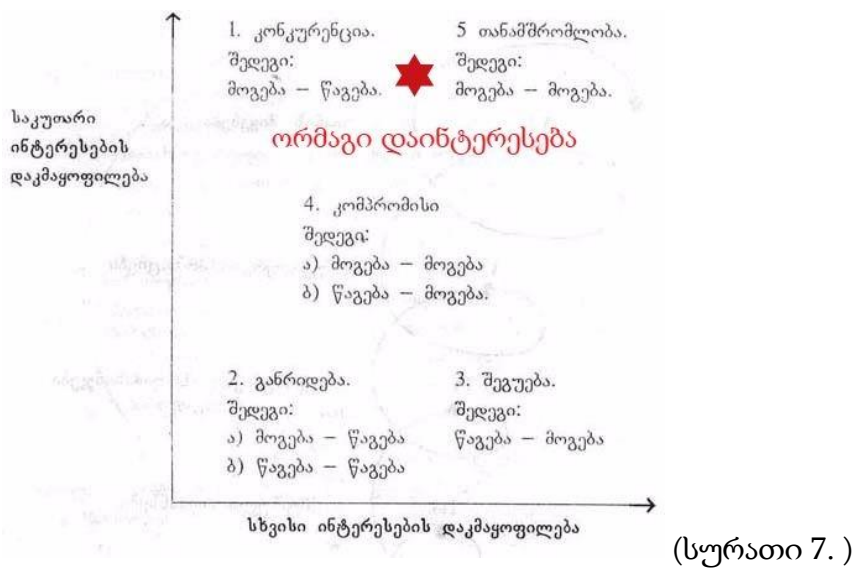
ნაშრომის უმთავრესი ამოცანა იყო განეხილა სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში მიმდინარე მოვლენები, როგორ აღიქმება ის მსოფლიოს მიერ, როგორ წესრიგდება საერთაშორისო სამართლის მიერ და როგორ იმართება რეგიონის ქვეყნების მიერ. რეალურად კვლევამ აჩვენა, რომ ჩინეთი ცდილობს ამ რეგიონზე გავლენის

მოპოვებას, რამდენიმე მიზეზის გამო, ეს არის ეკონომიკური და პოლიტიკური. ეკონომიკური მიზეზი მდგომარეობს იმაში, რომ ნაშრომში მოყვანილი ციფრების მიხედვით ის გახდება აღნიშნული ზღვის სოციალური რესურსის, მსოფლიო საზღვაო გადაზიდვების მაკონტროლებელი, და ასევე ბიოლოგიური რესურსის, რომლითაც სამხრეთ ჩინეთის ზღვა ცნობილია „მეორე სპარსეთის ყურის“ სახელწოდებით, ასევე თევზები, რიფები და ა.შ. ეკონომიკური დაწინაურება ძალიან დიდია ამ ზღვის რესურსებზე კონტროლის მოპოვების შემთხვევაში.

რაც მთავარია ეს რესურსები არ შემოიფარგლება ეკონომიკური დაწინაურებით, ძალიან დიდია გეოსტრატეგიული და გეოპოლიტიკური წონა ამ ზღვის, ვინაიდან როგორც ჰილარი კლინტონმა განაცხადა, ეს რეგიონი არის ამერიკის შეერთებული შტატების ეროვნული ინტერესის სფერო. ამას ემატება ჩინეთის მთავარი მოსარჩელის, ფილიპინების დამოკიდებულება აშშ-თან, ვინაიდან ამ უკანასკნელს სამხედრო-სტრატეგიული თანამშრომლობის დოკუმენტი აქვთ ხელმოწერილი და ამას ემატება ის ფაქტიც რომ ფილიპინების ტერიტორიაზე მდებარეობს აშშ-ის სამხედრო ბაზა, რომელიც არის უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული წერტილი სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიაში ამერიკისთვის. ეს ყოველივე ქმნის იმ საერთო სურათს, რაც საჭიროა სამხრეთ ჩინეთის ზღვაში არსებული ვიათარების დასანახავად. მეტი სიცხადისთვის იმ ფაქტის განხილვაც საინტერესო გამოდგა, რაც 2016 წელს მოხდა ვიეტნამსა და აშშ-ს შორის, როდესაც ბარაკ ობამამ 50 წლიანი მოქმედი სამხედრო ემბარგო სრულად მოუხსნა ამ უკანასკნელს, რაც პირდაპირ უკავშირდება და ემთხვევა იმ პერიოდს, როდესაც დავა სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონში კუნძულებზე ვიეტნამსა და ჩინეთს შორის დამაბულ სტადიაში იყო შესული. ეს იყო ერთგვარი სიგნალი ჩინეთისთვის, რომ აშშ არ აპირებს რეგიონში პოზიციების დათმობას. თუმცა რეალობა გვიჩვენებს, რომ მიმდინარეობს ჩინეთის მხრიდან კუნძულების გამაღებული მილიტარიზაცია, მათ შორის ანტი-საჰაერო და ზენიტური სისტემების განლაგება, რაც არანაკლები სიგნალია ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მხრიდან.

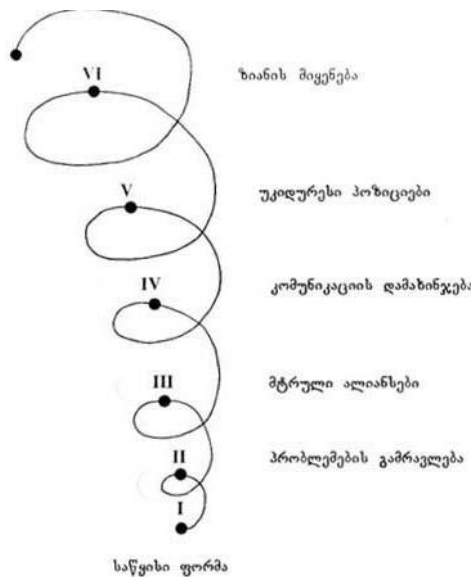
ძალიან საინტერესო იყო ფილიპინების ქეისის განხილვა. ეს უკანასკნელი დიდი ხნის განმავლობაში აკვირდებოდა ჩინეთის ქმედებებს, თუმცა ჩინეთმა მისი

უფლებები არაერთხელ დაარღვია მისი 200 ეკონომიკური საზღვაო მილის გადაკვეთით და შესაბამისად ამაზე გამოიწვია ფილიპინების გააქტიურებაც. თავდაპირველად ფილიპინები შეეცადა დიპლომატიის მეშვეობით მოეგვარებინა დავა და დასვა საკითხი, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვა გამოცხადდეს მეგობრობისა და თანამშრომლობის სიმბოლოდ, რაც გულისხმობდა იმას რომ უნდა მომხდარიყო რეგიონის სრული დემილიტარიზაცია, თუმცა ამ წინადადებას მხოლოდ ვიეტნამმა დაუჭირა მხარი, ხოლო აშშ-ის სიჩუმე საკითხზე ხაზს უსვამს მხოლოდდამხოლოდ იმ ფაქტს, რომ სამხრეთ ჩინეთის ზღვის დემილიტარიზაცია არ შედის ამერიკის ინტერესებში და ის აგრძელებს რეგიონში კონტიგენტის ზრდას. ხელოვნური კუნძულების მშენებლობა, მისი მილიტარიზაცია და მის დემონტაჟზე უარის თქმა გახდა მიზეზი, რის გამოც ფილიპინებმა საარბიტრაჟო სასამართლოს მიმართა ჩინეთის წინააღმდეგ, სადაც საქმე მოიგო, თუმცა რეალური აღსრულება სამართლის არ ჩანს, არც რაიმე შეზღუდვები დაწესებულა ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკისთვის საერთაშორისო საზოგადოების მხრიდან, არც რაიმე ბლოკადას ჰქონია ადგილი, რაც იმის ვარაუდის საშუალებას იძლევა, რომ არც არავინაა ისეთი ვინც ამას შეძლებს, ჩინეთი დაუფარავად აგრძელებს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სამხედრო ინსტრუმენტების გამოყენებით საკუთარი სტრატეგიის გატარებას და სვლას მსოფლიო ლიდერობისკენ.

კონფლიქტოლოგიაში არსებობს ორმაგი დაინტერესების სტრატეგია/მოდელი, ის სადაც კონკურენციასა და თანამშრომლობას შორის დგას, ამ დროს მხარეს აქვს ორი

სახის ინტერესი, პირველი დავის დროს მისთვის მხოლოდ საკუთარი ინტერესებია მნიშვნელოვანი, მეორე დავის დროს მეორე მხარის ინტერესები და გრძნობები მნიშვნელოვანია, ხანდახან ეს ყოველივე გულწრფელია, მეტწილად კი ინსტრუმენტული(ანუ სტრატეგიული), გამიზნული იმისთვის, რომ მეორე მხარისთვის გაწეულმა დახმარებამ ხელი შეუწყოს პირველის ინტერესებს. ნაშრომში გამოკვეთილი არგუმენტებით კვლევამ აჩვენა, რომ ჩინეთი ამ სტრატეგიას იყენებს, როდესაც საქმე სამხრეთ ჩინეთის ზღვის რეგიონს ეხება. რატომ ორმაგი დაინტერესების სტრატეგია და არა კონკურენცია, იმიტომ რომ ჩინეთის მიერ წამოყენებულ არგუმენტებში, ის აფიქსირებს მის პოზიციას, რომ იგი ამ კუნძულების შენებას აგრძელებს მხოლოდ იმისთვის რომ გამოიკვლიოს წყალქვეშა სამყარო, განავითაროს მეცნიერება, მეტეოროლოგიური დაკვირვებები აწარმოოს და ა.შ, ანუ პასუხისმგებლობის გავრცობას ახორციელებს, რაც ნიშნავს იმას, რომ ის მხოლოდ მის სასიკეთოდ კი არა, მთელი მსოფლიოსთვის მუშაობს. ამას ემატება გაეროსთვის საზღვაო კვლევითი ცენტრის აშენება ამ კუნძულებზე, რაც ხაზს უსვამს ამ სტრატეგიას. კიდევ ერთი მიზეზი, რის გამოც ეს სტრატეგია სახელდება ჩინეთის მიერ გამოყენებულად, არის ის, რომ ჩინეთი რეგიონის ყველა ქვეყანას მოლაპარაკებისკენ მოუწოდებს, ასე მოხდა ფილიპინების ქეისის შემთხვევაშიც და ასე ხდება ყოველ ჯერზე, როდესაც ვითარება იძაბება, რაც საფუძველს იძლევა იმის, რომ ვივარაუდოთ, რომ ჩინეთი ღია კონფრონტაციაში არ შედის, ანუ წმინდა წყლის კონკურენციის გამოვლინება არ არის სახეზე, და არც თანამშრომლობით შემოიფარგლება, ვინაიდან აგრძელებს ხელოვნური კუნძულების მშენებლობას.

(სურათი 8.)

კონფლიქტის ესკალაციის დროს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება კონფლიქტის ქარბორბალას, რომელიც 6 სტადიისგან შედგება. თუ კონფლიქტი გადაცდება 4 სტადიას, მისი დეესკალაცია თითქმის შეუძლებელია და დიდი ალბათობით მსგავსი კონფლიქტები სრულდება შეიარაღებული კონფრონტაციით. სამხრეთ ჩინეთის ზღვის კრიზისი თამამად შეილება ითქვას მესამე სტადიაზე და ძალიან ახლოსაა მეოთხე სტადიასთან. გამომდინარე ჩინეთის მიერ არჩეული სტრატეგიიდან, შეიარაღებულ დაპირისპირებას ჯერ არ უნდა ველოდოთ, მიუხედავად იმისა, რომ სოციალური და ინტერნეტ სივრცე აჭრელებულია სტატიებით სათაურით „მესამე მსოფლიო ომის დასაწყისი“, „ამერიკა ჩინეთის წინააღმდეგ ომისთვის ემზადება“ და სხვა. თუმცა შეუსრულებელი საერთაშორისო საარბიტრაჟოს სასამართლოს განაჩენები, დარღვეული გაეროს კონვენციები, გამალებული შეიარაღება და ხელოვნური კუნძულების მილიტარიზაცია შეშფოთების საბაზს იძლევა.

6. გამოყენებული ლიტერატურა

1. Jihyun Kim, Territorial Disputes in the South China Sea, Implications for Security in Asia and Beyond, summer 2015
2. Principles of China's Foreign Policy. ASIA FOR EDUCATORS. Colombia University. 2009
3. Andrew J. Nathan, Chinese politics. Columbia University. 2009
4. Robert S. Ross, The Great Wall and Empty Fortress: China's Search for Security
5. W. W. Norton, The Great Wall and the Empty Fortress. New York. 1997
6. The Belt and Road Initiative: 65 Countries and Beyond, FUNG BUSINESS INTELLIGENCE CENTRE, May 2016
7. http://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=china
8. An international history of the dispute in the south chine sea, Stein Tonnesson, 16 march 2001
9. *Resources (Energy, Fishing) and Maritime Law*. Dr. Su Hao. China Foreign Affairs University. Beijing. 2013
10. TAN Bo-Ping, *A Study on China's Laws and Rules concerning Marine Resource Protection*, People's University of China, Ph. D. Dissertation, 2007
11. WANG Shi-Cheng, *Dragon will Rise from the Sea*, Ocean University of Qingdao Publishing House, 1997
12. Brian D. Lepard, *Customary International Law: A New Theory with Practical Applications*, Cambridge University Press, December 2009; ZHENG Bing, LI Pei-Nan, "The Origin of International Laws: International Customs and Treaties", *Global Law Review*, Issue 1, 1986
13. VALENCIA (Mark J.), "Oil and Gas Potential, Overlapping Claims, and Political Relations" in George Kent and mark J. Valencia (eds.), *Marine Policy in Southeast Asia*, University of California Press, Berkeley, 1985
14. Florian, Dupuy; Pierre, Marie (January 2013). "A Legal Analysis of China's Historic Rights Claim in the South China Sea"
15. Chen, King C. (1979). *China's War with Vietnam, 1979: Issues, Decisions, and*

- Implications*. Hoover Press. ISBN 0817985719.
16. Brown, Peter J. (8 December 2009). "Calculated ambiguity in the South China Sea". *Asia Times*. Retrieved 5 February 2014
 17. STRATFOR's Global Intelligence Update (14 July 1999). "Taiwan sticks to its guns, to U.S. chagrin". *Asia Times*. Retrieved 10 March 2014
 18. "Taiwan reiterates Paracel Islands sovereignty claim". *Taipei Times*. 11 May 2014
 19. Jamandre, Tessa (14 April 2011). "PH protests China's '9-dash line' Spratlys claim". *Malaya*. Archived from the original on 19 April 2011. Retrieved 2 June 2011.
 20. Bengco, Regina (2 June 2011). "Aquino mulls UN protest on Spratlys". Maritime Security Asia.
 21. "Beijing hits out at US comments on South China Sea". Agence-France Presse. 25 July 2010.
 22. "Indonesia says could also take China to court over South China Sea". Reuters. 11 November 2015.
 23. "Annex 2/5: Declaration of the Government of the People's Republic of China on China's Territorial Sea". *fmprc.gov.cn*. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China (FMPRC). 4 September 1958. Retrieved 8 July 2015.
 24. "The Operation of the HYSY 981 Drilling Rig: Vietnam's Provocation and China's Position". 16 July 2014
 25. "1958 'The People's Republic of China government's statement on the Territorial Sea' study". 24 January 2003.
 26. Foreign Press Center of Vietnam (25 July 2010). "The '9-dashed line' – an irrational claim"
 27. Zheng Wang. "The Nine-Dashed Line: 'Engraved in Our Hearts'". *The Diplomat*.
 28. "American shadow over South China Sea", *Global Times*, 26 July 2010, archived from the original on 29 July 2010
 29. "China Says Its South Sea Claims Are 'Indisputable'", Bloomberg, 29 July 2010
 30. "International scholars discuss maritime security in the East Sea". vietnamne. 22 June 2011. Archived from the original on 13 October 2014
 31. "Declarations or Statements upon UNCLOS Ratification". Division for Ocean Affairs

- and the Law of the Sea, United Nations Office of Legal Affairs. Retrieved 22 February 2013
32. Thayer, Carlyle A. (14 July 2011). "South China Sea disputes: ASEAN and China". Retrieved 22 February 2013
 33. Timeline: South China Sea dispute". *Financial Times*. 12 July 2016.
 34. Beech, Hannah (11 July 2016). "China's Global Reputation Hinges on Upcoming South China Sea Court Decision".
 35. "Press Release: Arbitration between the Republic of the Philippines and the People's Republic of China: Arbitral Tribunal Establishes Rules of Procedure and Initial Timetable". PCA. 27 August 2013. Retrieved 13 July 2016.
 36. "A UN-appointed tribunal dismisses China's claims in the South China Sea". *The Economist*. 12 July 2016
 37. Perez, Jane (12 July 2016). "Beijing's South China Sea Claims Rejected by Hague Tribunal". *The New York Times*
 38. Tom Phillips, Oliver Holmes, Owen Bowcott (12 July 2016). "Beijing rejects tribunal's ruling in South China Sea case". *The Guardian*.
 39. Jun Mai, Shi Jiangtao (12 July 2016). "Taiwan-controlled Taiping Island is a rock, says international court in South China Sea ruling". *South China Morning Post*.

7. დანართი

1. გროსტრატეგიულ დონეზე სამხედრო ბალანსი
2. აშშ-ჩინეთის სამხედრო ბალანსი
3. აშშ-ჩინეთის შედარება გაყიდვების სფეროში
4. ხელოვნური კუნძულები და მილიტარიზაცია
5. თავდაცვის ბიუჯეტი
6. სამხედრო ბალანსი რეგიონულ დონეზე
7. ჩინეთის მიერ UNCLOS დარღვეული საზღვრები
8. ნაშრომის თავფურცელი ინგლისურ ენაზე

დანართი .1.

South China Sea battle

Military assets comparison between US and China

	CHINA	US
Submarines	66	72
Aircraft carriers	1	10
Nuclear arsenal (no. of warheads)	250	1797*
Active military aircraft	2,239	5,433
Total active military forces	2,333,000	1,400,000

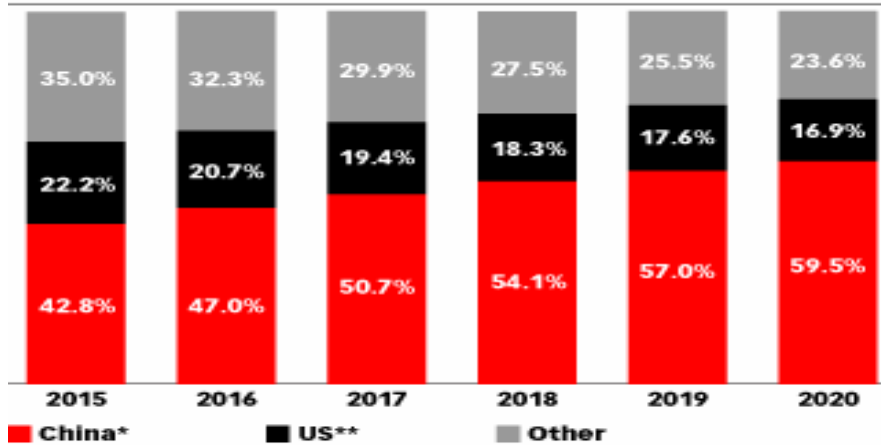
*US maintains 1,597 actively deployed strategic warheads and about 200 short-range nuclear warheads in Europe (heritage.org)

SOURCE: US DEPARTMENT OF DEFENCE REPORT TO CONGRESS 2015, HERITAGE FOUNDATION, THE INTERNATIONAL INSTITUTE FOR STRATEGIC STUDIES

დანართი. 2.

Retail Ecommerce Sales Share of Worldwide, China* vs. US**, 2015-2020

% of total

Note: includes products or services ordered using the internet via any device, regardless of the method of payment or fulfillment; excludes travel and event tickets; numbers may not add up to 100% due to rounding; *excludes Hong Kong; **forecast from May 2016
Source: eMarketer, Aug 2016

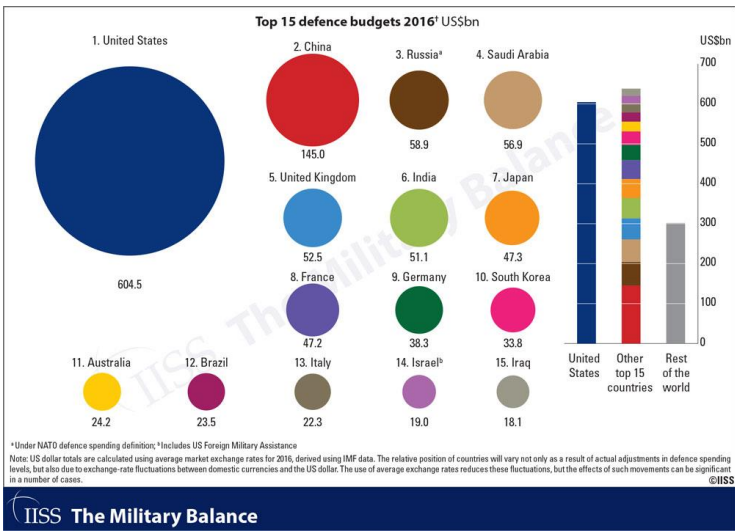
213438

www.eMarketer.com

დანართი. 3.

დანართი. 4.

დანართი. 5.

დანართი. 6.

დანართი. 7.

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Tamari Tolordava

China's military strategy and its implementation tools – of the South China Sea
security dilemma format

Master Program in Conflict Analysis and Management of the Faculty of Social
and Political Sciencee

The thesis is submitted for obtaining the Master's Degree in Conflict Analysis
and Management

Professor: Vakhtang Maisaia

Tbilisi

2017